

A Rodriguez/Rodrigues család története

Dr. Barsi Béla, Budapest (drbarsibela@gmail.com)

Előszó

1982 ragyogó májusi reggelén úton voltam Lovasberénybe. Az M7-es autópályáról Nadapon át hamar ott volt az ember. Tudták a Cziráky grófok hol építsenek kastélyt. A dunántúli dombság vadregényes erdőségén keresztül vezet a műút, bukkanókon át. Tábla jelzi, az út mentén: elzárt terület. Igazi vadászparadicsom. Érdeemes volt lencsevégre kapni a híres kastélyt. Megálltam a parkon át a kastélyhoz vezető régi út bejáratánál, szemben a romos műemlék épülettel. Évszázados kőoroszlánok őrködnek két oldalt. Az idő vasfoga őket is alaposan kikezdte. Szemben a romos műemlék épület. A kastély falai állnak, a tető is megvolt. Az ablakok bedeszkázva. De mintha elkezdték volna a tervezett restaurálást. A frissen sárgára festett homlokzat szinte élt a szikrázó tavaszi napsütésben.

Lovasberény, Cziráky kastély

A Czirákyak címere a régi helyén díszelgett. Mondták, hogy a háború után az utolsó még itthon maradt Cziráky eltűzte az uradalom levelezését mielőtt nyugatra ment. A kastélyból állami gazdaság és gépállomás lett és mostanáig csak pusztult. Talán még most megmenthető. Engem is érdekel sorsa, hiszen a kastélyban Rodriguez Károly ősöm biztosan megfordult néhányszor. Az 1804-ben leszerelt császári katonaoorvos uradalmi sebészként dolgozott itt. Valahol a régi temetőben porladnak csontjai. Néhány felvételt készítettem a kastélyról, a régi kápolnáról és az oroszlánokról. Gondoltam jó lesz a Rodriguezek történetéhez. Spanyol származású ősöm kalandos élet után, itt, a volt lovasberényi uradalomban telepedett le és alapított családot az 1800-as évek elején. A kastély klasszicista stílusban 1804 és 1810 között épült. Valószínű, hogy a főépület mögött az udvart két oldalról övező oldalszárnyak valamelyikében lakott hajdan a Rodriguez család. Némi meghatódottságot éreztem. Mielőtt elindultam hazafelé, újra megnéztem a régi katolikus templomot, amely a XVIII. század derekán épült, s amelyben a bevándorló ősöm gyermekeit keresztelték. Szemben áll a kastéllyal. A hozzá vezető út két oldalán helyezkedett el a régi település. A plébánián

fekete bőrkötésű könyvekben található a keresztelesekről, a házasságokról és az elhalálozásokról szóló régi egyházi bejegyzések, köztük a Rodriguezeké is. Amikor először jártam Lovasberényben, első utam ide vezetett. Furcsa érzés volt kézbe venni az eredeti iratot, amelyet először az Országos Levéltár mikrofilm-kutatójában tekintettem meg. Egy ideig azt hittem, hogy amatőr kutatásom akkor be is fejeződött. Alapos okom volt erre, hiszen a bejegyzések eleinte nem kínáltak további kutatásra alkalmas fogódzkodót. Szerencsére tévedtem. De hogy ez kiderüljön, meg kellett szólaltatni őket. Akkor még nem tudtam, hogy több évtizedig tartó kutatás előtt állok. 32 évvel ezelőtt gondoltam először arra, hogy utánajárok a Rodriguez őseimre vonatkozó adatoknak. Kiindulásra csak egy házasságlevél és a családi elbeszélés szolgált, amelynek egyes részei apránként jutottak eszembe egy-egy megszerzett adat kapcsán. Most 32 év után (hála levéltáros, történész és könyvtáros szakembereknek) már annyi adatom van a Rodriguez család eredetéről, hogy érdemes azt leírnom. Néhol szót ejtek amatőr kutatásomról anélkül, hogy levéltári szakember szerepében tetszelegnék. A kutatásom során az anyakönyvi bejegyzések (azok néha csak mellékesnek is tűnő odavetett jelzői) szerencsésen kapcsolódtak össze historikus tényekkel és segítettek a kutatásban tovább lépni.

A családi legenda

Őseimről gyermekként hallottam a legtöbbet. Ezek egy része megmaradt emlékezetemben, mások elfelejtődtek, de furcsa módon most, kutatás közben ezek is lépésről lépésre újra tudatosultak. Az akkor hallottak ambivalenciával töltöttek el, amelytől ma sem tudtam teljesen megszabadulni. Valószínűleg ez is ösztökélt e munkára. Anyai ágról ugyanis folyamatosan csak a felvidéki nemesi származást hallottam emlegetni, ami egyébként igaz volt. A Rodriguez őseimről viszont nem sok szó esett. Az is csak szájhagyományként, legendaszerűen. Apai nagyanyámtól hallottam a legtöbbet róluk. Ha még élne, kérdezném. De lássuk a történetet röviden, úgy, ahogyan arra vissza tudtam emlékezni a kutatásom legelején. Eszerint az első Rodriguez ős a napóleoni időkben jött Magyarországra. Keresztnevét a család nem tudta. Katona volt – mondta apám, anyai nagyanyám szerint felcser, és andalúziai spanyol nemesi családból származott. A Rodriguez név átmenetileg Rodrichra változott, amikor fia, Károly Pázmádon, a dominálón német ajkú településen a Kempelen uradalom ispánja lett. A leszármazottak a Rodriguez nevet szerencsére visszavették. A családi címernek Milánóban találták nyomát. A család egyik tagja katolikus pap volt. Egyik nagyanyám szerint milánói egyházi méltóság, másik szerint csak szegény szerzetes. A családnak a Bánátban is volt nyoma anyám szerint. Kutatásomat azonban rögtön megnehezítette, hogy nem ismertem a bevándorló ős keresztnevét. Írásos dokumentum pedig nem állt rendelkezésemre a Rodriguez címer hátoldalán található, milánói eredetre utaló, nem korabeli kézírástól és Rodriguez Ágoston dédapám házasságlevelétől eltekintve.

Rodrich Károly

A legrégebbi apai ági családi oklevél Rodriguez Ágoston dédapám házassági levele volt¹.

Ektüvesi év, hó, nap Annus et dies copulationis		1870. szeptember 8.	
		vőlegény — sponsus	menyegyző — sponsa
vezeték- és keresztneve s polg. állása nomen et conditio		Rodriguez Ágoston, raktárnok és mag. kir. szobaki vasútnál	Schmelheger Johanna
	származási helye locus originis	Pázmándon, Fehér megyében	Budán a névtelen
	lakóhelye, utca, házszám locus domicilii	Kis-Teremgyén, Végvidék megyében	Városház-utca 101 sz. alatt
vallása religio		Rkath.	Rkath.
	kor aetas	32 éves	34 éves
	nőtlen, hajadon coelebs	nőtlen	hajadon
szülők neve, vallása, polgári állása Nomen, religio et conditio parentum		Boldogult Rodriguez Károly urasági tisztviselő és Kühner Mária Rk. sk.	Schmelheger Mária polgári lakatos néster és Boldogult János Rk. sk.
	özvegy viduus (a)	~	~

Részlet Rodriguez Ágoston házasságlevelének másolatából.

Budavári Koronázó Főtemplom. 1870. szeptember 8./3

Rodrich Károly (felesége Kühner Mária) pázmándi illetőségű római katolikus urasági tisztviselő volt, ispán a Kempelen birtokon. A családkutatás amatőr kezdő lépéseként 1982 márciusában levelet írtam a pázmándi plébánia hivatalnak, hogy megtudjam van-e írásos nyoma a Rodrich-Rodriguez ősöknek. Lengyel Sándor esperesplébános válaszlevelében közölte, hogy 1838. július 16-án ott keresztelték Rodrich Ágostont és Arnoldot (a két keresztnév között az „és” szócska található).²

A halottak anyakönyve szerint RODRICH Ágoston és Arnold /és van írva a két keresztnév közé/ 1838. július 16-án keresztelték, apja: Rodrich Károly, anyja: Kühner Mária-uraság ispánja,- keresztszülők: Rodrich Károly és Rodrich Antonia.- Keresztelte: Szomolneky József plébános.

pázmándi rk. Plébánia Hivatal anyakönyvéből készült másolat részlete.

Ez egy ideig kielégítette kíváncsiságomat. Sikerként könyveltem el, hogy a Rodrich-Rodriguez névazonosságot okmányok is igazolják. A továbblépés lehetőségét azonban kezdő módjára elmulasztottam, pedig a halotti anyakönyvi bejegyzés erre lehetőséget kínált. Három évvel későbbi, újabb levelemre a plébános úr azt válaszolta, hogy az 1834. évben is van bejegyzés, amely szerint Carolus, a pázmándi spanyol származású D. Carolus Rodrich fia I hetes korában phrenesis

¹ Budavári Koronázó Főtemplom. Anyakönyve Házasságok 1870. szeptember 8./33.

² pázmándi rk. Plébánia Hivatal Halottak Könyvéből II.kötet 21.

következtében elhunyt.³

Az 1834. évben találtam csak/másutt nem/ az alábbi adatot:

Nomen defuncti	Aetas	Locus	Morbus	Sepeliens
Carolus D. Caroli Rodrich fil.	1 sepr.	Pázmánd Spem. Domin.	Phxenesis	Parochus

Részlet a pázmándi rk. Plébánia Hivatal Halottak Könyvének másolatából II. kötet.53.o.

Felbuzdulva a leleten Pázmándra látogattam és átnéztem a halotti anyakönyvet remélve, hogy további adatra bukkanok. A kirándulás sikertelen volt, de megtudtam, hogy a Fejér Megyei Levéltárhoz érdemes még fordulni, ahol a megye korabeli írásos dokumentumainak mikrofilm másolatai is megtalálhatók. Érdeklődő levelemre válaszként a Rodrich családra vonatkozó további fontos adatokhoz jutottam a pázmándi plébánia matrikuláinak fénymásolataiból⁴.

Az 1833. évi halotti anyakönyvek nianyoznak/.
Az Ön által kerésett két adat közül sajnos sem Rodrich Károly és Kühner Mária házasságának, sem Rodrich Károly halálának bejegyzése nem szerepel a nálunk őrzött anyakönyvekben. Szerepel viszont 1834-ben, 1835-ben, 1838-ban és 1840-ben született gyermekeikneknek megkeresztelése, valamint az első /az Ön levelében is említett/ halála. Ezeket a bejegyzéseket másolatban megküldöm. Rodrich Károly egyébként első alkalommal 1833-ban szerepel a pázmándi anyakönyvekben - egy házasságkötés tanújaként. Emellett feleségével együtt számos esetben /összesen tizennyolcszor/ került bejegyzésre keresztstülőként, először 1835-ben, utoljára 1844-ben. /Az 1833. és az 1844. évi bejegyzés másolat szintén mellékelem./

Részlet dr. Erdős Ferenc leveléből (Fejér Megyei Levéltár 1996. november I./593.)

Megtudtam, hogy a mikrofilmek a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában (továbbiakban: MNL OL) is kutathatók. Valószínűleg ekkor kapott el a szenvedélyes kutatási láz, az amatőr genealógusok eme „gyermekbetegsége”. Valóban, a már említett Carolus fiúgyerek pázmándi keresztelését (1834. március 26.) a filmkutatóban meg is találtam⁵. További két nevet is kapott ez alkalomból (Antonius és Augustinus).

Martii.	Carolus	Beatrixa Bermar.	Pázmánd	D. Antonius Firtler.	Idem.
de 26	Antonius	D. Maria Kühner.	Spemus	D. Elisabetha Maatius.	
Martii.	Augustinus.		Dominus.		

Carolus Antonius Augustinus keresztelése 1834 március 26.-án Pázmándon.

³ Uott: II/53 o.

⁴ Fejér Megyei Levéltár 1996. november I./593.

⁵ MNL OL A 543 tekerics

Az 1838. július 16-án keresztelt Rodrich Ágoston (dédapám) később már a régi spanyol eredetű Rodriguez nevet viseli az 1870. szeptember 8-i házasságlevelén. Úgy tűnik, hogy valóban Arnold nevű fiú ikertestvérével együtt keresztelték meg.

1838 Júl. 16.	Ágoston Arnold.		szülői Rodrich Károly M. Kühner Mária	Áp. Kisapja.	Áp. Kisapja.	Küti Anna. Rodrich Károly M. Rodrich Antonia K.	Ugyan az.
---------------------	--------------------	--	---	-----------------	-----------------	---	-----------

Rodrich Ágoston keresztelése 1838. július 16.-án Pázmádon.

A matrikula alapos tanulmányozása két tényre hívja fel a figyelmet. Az egyik a kettős D betű Carolus Rodrich neve előtt. Ez a „Dominus Dominus” azt jelzi, hogy nem csak simán úrnak tartották, hanem kiemelten előkelőnek. Az esetleges spanyol nemességet a magyar vármegye egyébként nem ismerte el, csak honosítás után. Ilyen irányú kérelmezésnek nincs azonban nyoma sem a vármegye, sem a helytartótanács levéltári anyagában. Mindenesetre az 1840. október 8-án keresztelt Károly Róbertnél a nemtelen ispán meghatározás olvasható az apa foglalkozásának megjelölésére.

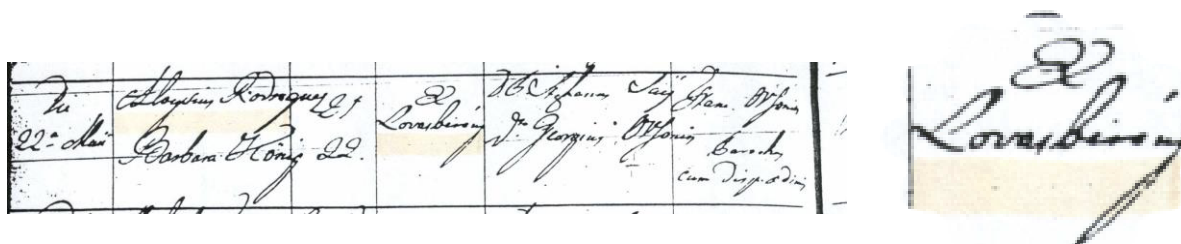
1840 Okt. 8.	Károly Róbert.		Rodrich Károly M. Kühner Mária	Áp. Kisapja.	Áp. Kisapja.	Kühner Mária. Kühner Károly.	Ugyan az.
--------------------	-------------------	--	-----------------------------------	-----------------	-----------------	---------------------------------	-----------

Rodrich Károly Róbert keresztelése 1840 október 8.-án Pázmádon.

Természetesen a spanyol nemesi származást ez még nem zárja ki. Ez utóbbi annál valószínűbb, hiszen a XVI-XVII. század Spanyolországában szinte mindenki nemes volt, a földművelő, sőt még a koldus is, amint egy korabeli francia útleírásából kiderül (Képes Világtörténelem). Egy másik tény és értelmezése viszont a további kutatás kulcsának bizonyult. Rodrich (Rodriguez) Ágoston keresztelésénél apaként és keresztapaként ugyanaz a név szerepel, amit az magyaráz, hogy a keresztapaságot a hasonló nevű nagypapa vállalta, aki apai ágon az általam anyyira keresett felmenő volt a családban. Logikus a feltételezés, hogy ő volt a bevándorló, aki még az eredeti családnevet viselte (Rodrigues Carolus), és aki a napóleoni háborúk idején került Magyarországra a családi szájhagyomány szerint. A keresztanyaként szereplő Rodrich Antónia kisasszony pedig az ő leánya, amint később igazolódik is. Az utolsó pázmánci gyermeket, Mária Vilhelminát 1835. december 22-én keresztelték meg, akinek keresztszülei az anyai Kühner családból valók voltak, akik szintén a pázmánci uradalmon élhettek, a keresztapa Kühner Antal neve előtt szintén kettőzött D betű áll (D. D. Antonius Kühner). Keresztszülőként egyébként még két ízben szerepel Rodrich Károly.

id. Rodrich Károly

A pázmándi adatokból tehát kiderült, hogy az idősebb Rodrich Károly megjelent egyik unokája keresztelésénél. Ő jött a napóleoni időkben Magyarországra, és az ifjabb Rodrich Károly már Magyarországon született. Ennek, de a házasságkötésének sem találtam azonban nyomát Pázmádon, pedig az ottani matrikulát a papok már jóval hamarabb kezdték írogatni. A pázmándi katolikus templomot 1719-ben építették, míg a matrikulát az 1600-as évektől már vezették. Maradt az a lehetőség, hogy máshol született, remélhetőleg a környéken, Fejér megyében valahol. A kutatás célja a kb. 50 kilométer sugarú körben található helységek plébániáinak valamelyikén, a mikrofilmek átnézése során az ifjabb Rodrich Károly születéséről vagy házasságáról szóló beírás megtalálása volt. A módszert tapasztalt genealógusok javasolták. A feltételezett időablakokban keresgélve a szerencsés véletlenre bíztam magam. A Magyar Országos Levéltár mikrofilmkutatójában számos Fejér megyei matrikuláról készült mikrofilmtekercset néztem át, ami meglehetősen időigényes munkának bizonyult. Logikusnak tűnt a két székesfehérvári plébánia (belvárosi és felsővárosi) feljegyzéseinek tüzetes átvizsgálása is. Az A 579-es jelzésű mikrofilmen⁶ a házassági bejegyzések között ekkor feltűnt Aloysius Rodriguez és Barbara König 1829. május 22-én kötött házassága, amely a további kutatások egyik kulcsa lett.

Rodriguez Alajos (Aloysius) és König Barbara házassága 1829. május 22.-én Székesfehérvárott

Az Ex Lovasberény megjegyzés a Conditio rovatban ugyanis megjelölte a házasulandók hovatarozását. Nem kellett mást tenni, csak másnapra kikérni az A 526-as raktári jelzésű mikrofilmet, amelyen a lovasberényi matrikulát archiválták.

Lovasberény

Az A 526-ik számú mikrofilm megtekintése minden várakozásomat felülmúlta. A már teljesen elfelejtett gyermekkori emlékeim olyan elevenen támadtak fel, mintha mindaz tegnap történt volna. És amit az ember a megfelelő helyen keres, azt hamar meg is találja. 1802. július 21-én itt keresztelték meg Károlyt (Carolust), Rodrigues Károly (Carolus) és Szalaji Anna gyermekét. Ugyanezen a filmtekercsen a lovasberényi Rodriguez a család további tagjait is megtaláltam.

⁶ MNL OL: A 579

July		apifex	apifex		
Die 27 ^a	Carolus	Carolus Rodriguez et Anna Szalai Chirurgus Regimenti	P. D. Ferrigius Boda et Clara Toth		
July					

Rodriguez Károly (Carolus Rodrigues) keresztelese Lovasberényben

Az apa ekkor még a császári hadsereg sebésze (chirurgus regimenti) volt. Ezt követően 7 év telt el, amíg megszületett a második gyerek. Alajost (Aloysiust) 1809. június 30-án keresztelték meg⁽⁷⁾.

Die 30 ^a	Aloysius	Carolus Rodriguez et Anna Szalai	P. D. Ferrigius Boda et Clara Toth	R. D. Ferrigius Molnár Kapitány	
Junij					

Rodriguez Alajos (Aloysius) keresztelese Lovasberényben

Rodriguez Károly és Szalai Anna a szülők. Az apa foglalkozása itt már nincsen feltüntetve. Mindkét alkalommal a keresztszülők Boda György provisor és Tóth Klára voltak. A gyermekáldásban lévő hosszabb szünet figyelemre méltó, oka a későbbi kutatás során kiderül. 1807-ben egy Elisabeta nevű újszülött keresztszülőjeként azonban szerepel Rodriguez Károly és Szalai Anna. A hadseregben való szolgálatra itt sincsen utalás. Rodrigues helyett már Rodriguez a családnév.⁸

November					
Die 10 ^a	Elisabeta	Ferrigius Krantz, et Anna Krantz	Carolus Rodriguez et Anna Szalai	Parochus Lupsa	
November					

Rodriguez Károly orvos, keresztszülő

A harmadik gyerek is fiú lett, Ignác (Ignatius). 1811. július 12-én keresztelték, a keresztszülők ugyanazok voltak.⁹

July					
Die 12 ^a	Ignatius	Carolus Rodriguez et Anna Szalai	P. D. Ferrigius Boda et Clara Toth	János	János
July					

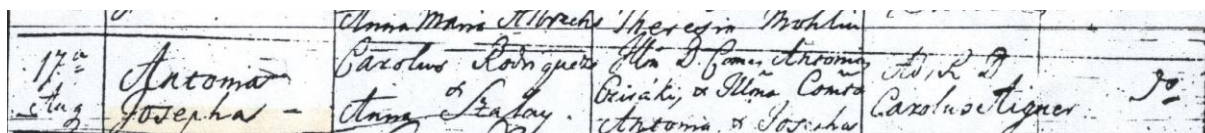
Rodriguez Ignác (Ignatius) keresztelese Lovasberényben

⁷ MNL OL A 526 filmtekercs

⁸ MNL OL A 526 filmtekercs

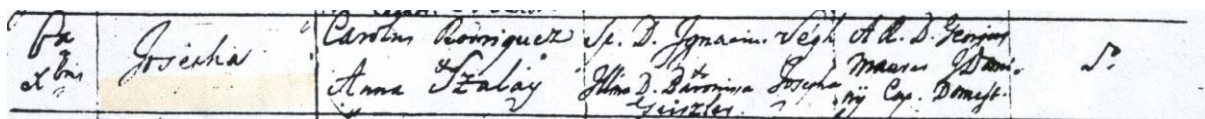
⁹ MNL OL A 526 filmtekercs

A következő gyermek Antónia Jozefa volt (1814. augusztus 17. a keresztelés napja), a keresztszülők pedig Cziráki Antal gróf és hitvese Antónia Jozefa¹⁰.

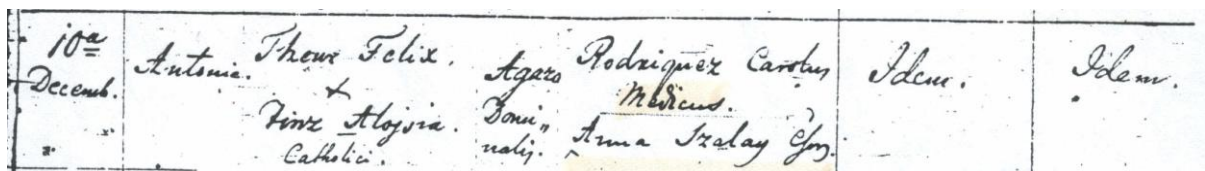
Antónia Jozefa keresztelése Lovasberényben

Ez a Rodriguez leány vállalta később, 24 éves korában a keresztanyaságot 1838. július 16-án Ágoston és Arnold keresztelőjén¹¹. Miközben idáig jutottam a mikrofilmen, sok minden eszembe jutott. Apai nagyanyám, Olga nagymama, dr. Rodriguez Béla nagyapám özvegye, a végletekig pedáns pedagógusnő többször megjegyezte, hogy a Rodriguezek jötevője a lovasberényi Cziráky Antal gróf volt. Anyám szerint viszont Zichy családnak köszönhető a legtöbbet. Olga nagymama érzékenyen reagált a Rodriguez családdal kapcsolatos megjegyzésekre. Szinte hallom, amint skandálva mondogatja a „chirurgus regimenti”-t, bizonygatva, hogy a Rodriguez ősök sem voltak ám akárik! A kép lassan összeállt bennem. A császári hadsereg volt sebésze a Cziráky uradalomban lakott és dolgozott. Ezzel magyarázható talán, hogy az 1822. évi országos összeírásban, amelyben Lovasberény is szerepelt (B 7 mikrofilm), a Rodriguez család egyik tagját sem tüntették fel. Végül Jozefa volt az utolsó gyermek a sorban, 1816. október 16-án kereszteltek. Keresztszülői Végh Ignatius uradalmi ispán és Geissler Josepha bárónő voltak.¹²

Josepha keresztelése Lovasberényben

A lovasberényi adatok tanulmányozása során további következtetések is levonhatók. Carolus Rodriguez foglalkozása egy 1832., egy 1834. és egy 1835. évi keresztelőnél medicus, azaz orvos volt¹³.

Rodriguez Károly orvos, keresztszülő

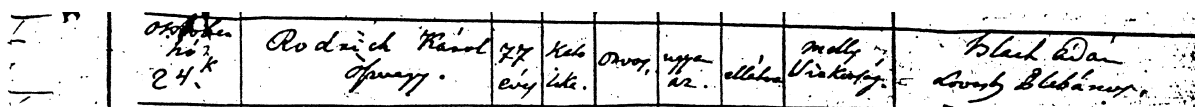
¹⁰ MNL OL A 526 filmtekerics

¹¹ MNL OL A 526 filmtekerics

¹² MNL OL A 526 filmtekerics

¹³ MNL OL A 526 filmtekerics

Az egyik keresztelőnél 1810. július 10-én a családnév Rodlichra való torzítása olvasható, amely egyezik a későbbi halotti bejegyzésével¹⁴. Szerepel még keresztszülőként, több alkalommal is. Lehet, hogy foglalkozásával függött össze. Felesége Szalay Anna valószínűleg szülésznő volt. A Halottak Könyvében való bejegyzés szerint ugyanis Rodriguez Anna (Rodriguez Károly hitvese, született Szalai) orvos volt, aki 64 éves korában „sérülési gyulladásban” halt meg. Ősöm, az uradalmi sebész 8 évvel élte túl hitvesét, 1850. október 24-én távozott az élők sorából. A bejegyzés szerint Rodlich Károly özvegy orvos, „melly vizkórságban” halt meg 77 éves korában¹⁵.

Rodrich Károly haláláról való feljegyzés Lovasberényben (1850. október 24.)

Az utóbbi adatról később bebizonyosodik, hogy pontatlan, a családnév torzítását viszont megmagyarázza, hogy nyilván a fia, a pázmándi Rodrich Károly temettette el. A Rodriguez családban az orvoslást Rodriguez Ignác folytatta, aki állatorvos lett. Schaffer Annával 1837. február 4-én kötött házasságából született Amália Jozefina leánya. Fiát, István Emánuel 1840. Karácsony napján keresztelték meg¹⁶. A lovasberényi matrikulában további adatok még: 1837-ben halt meg Rodriguez Alajos nyolcéves fia, Alajos¹⁷. Az A 527-ik mikrofilmen¹⁸ 1861. július 25-én „Aloysia Rodrigo servilis caelibis” 3 hónapos törvénytelen gyermekének, Rozáliának, az A 528-on¹⁹ pedig 1865. június 7-én a 17 napos ugyancsak törvénytelen fiúgyermekének, Józsefnek a halotti bejegyzése olvasható. A lovasberényi Rodriguezek egyenes vonalú fiúági leszármazása ezzel tisztázódott a bevándorló őstől, Carolus Rodriguestől Rodriguez Ágostonig bezárólag. Az adatok alapján bizonyos, hogy a Rodrich, a Rodlich és a Rodriguez ugyanazon ősi Rodrigues családnév változatainak felelnek meg. Önkéntelenül adódott a kérdés, hogyan folytatódják tovább a kutatás. A cél a bevándorló ős szüeleire, származási helyére való adat megszerzése volt. Miután az ős bevándorló volt, így keresztelési adatára való bukkanás szinte lehetetlennek tűnt a születési hely pontos ismerete nélkül. Valószínűnek tűnt, hogy Rodriguez Károly házassága Szalai Annával a régi Magyarország területén történt valahol. Házassági bejegyzésben lehet utalás a völegény származási helyére, mint ahogy ez Rodriguez Alajos és Kőnig Barbara esetében már előfordult. A már egyszer bevált módszerrel (50 kilométer sugarú körben, most már Lovasberény körül) megkezdtem a plébániák házassági rovatainak vizsgálatát a feltételezett időablakban: 1796 és 1802 között. A kutatás azonban eredménytelennek bizonyult.

¹⁴ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁵ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁶ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁷ MNL OL A 526 filmtekercs

¹⁸ MNL OL A 527 filmtekercs

¹⁹ MNL OL A 528 filmtekercs

A Czirákyak egyéb birtokain (Dénesfa), sőt magán Cirákon is hasztalan volt a keresés. Úgy tűnt, hogy ezzel az őskutatás a végéhez is ért. Kárpótlásként ekkor figyelmem Szalay Anna felé fordult, abban reménykedve, hátha az ő születési helye volt a keresett házasságkötés helye is.

Szalay Anna

Szalay Anna Lovasberényben halt meg, 64 éves korában²⁰.

Május 15 ^{én}	Rodriguez Anna Rodriguez Károly hívese, fiátal Szalay	64	kato. Eves. lika.	orvos.	nyom. tar.	A. Károly geter fel. ntte.	Szülő. si gyala, dal.	Allyan Károly, lelt. Stanislas, ty Jozsef ur, Bármányi János, ci György.
------------------------	--	----	-------------------------	--------	---------------	----------------------------------	-----------------------------	--

Rodriguez (született Szalay) Anna halála 1842. május 15.-én

A keresztlője is itt volt. Az A 526. számú mikrofilm szerint 1778. április 10-én, édesapja Stephanus Szalay, édesanyja Theresia volt.

Aprilis 10 ^{én}	Anna	Stephanus Szalay et Theresia	et Catharina	do
Aprilis 10 ^{én}	Anna	Stephanus Szalay et Theresia	Emaxius Bala vári et Theresia Károly	do

Szalay (Szalay) Anna keresztelese Lovasberényben

Az utóbbi családi nevét nem jegyezték fel. Az anya keresztnévét az „et”(és) szócskával az apa családnevéhez kapcsolták a matrikulában. Theresia családi nevének kiderítéséhez a lovasberényi elhunytak listáját tanulmányoztam. Eszerint 1831. szeptember 9-én halt meg 82 éves korában Theresia „Nobilis Domina Theresia nata Pribék, vidua condam Szalay”.²¹

9 ^{én}	Nobilis Domina Theresia Nata Pribék	82.	Vidua condam Szalay	morbum chronicum	omnium mor. cium Theresia Pribek	Idem	1
-----------------	---	-----	------------------------	---------------------	--	------	---

Szalay Anna anyjának Teréziának halotti bejegyzése

A Szalay család kutatása a név gyakorisága miatt nehézségbe ütközött, bár a Fejér megyei

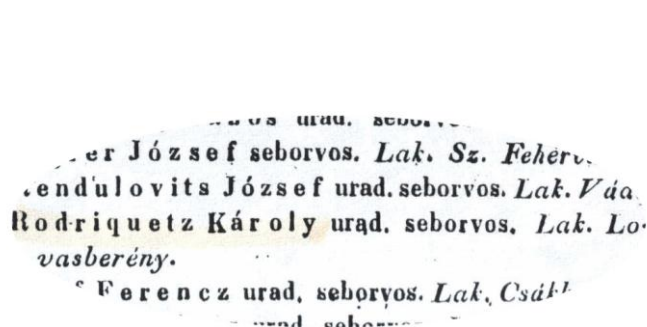
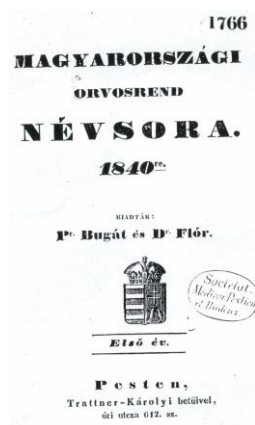
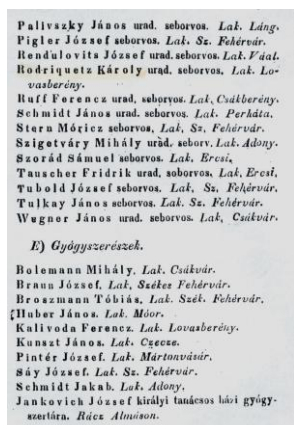
²⁰ MNL OL A 526 filmtekerces

²¹ MNL OL A 528 filmtekerces

Szalay család számos tagja szerepel Nagy Iván „Magyarország családjai” című munkájában.²² Eredetileg Zala megyéből származtak, Fejér megyében Sárkeresztúron jelentek meg. A címeres levelet Szalay János kapta II. Ferdinánd királytól testvéreivel együtt 1635-ben.²³ Nagy Iván 1768-ban Fejér megyében élő Szalayakat említ (Mihály, György, József, István). A B 1143. és a B 1153. filmtεκercsen („Conscriptiones nobilium et Investigationes Comitatus Albensis XVIII-XIX.) többször szerepelnek. A Szalay családból István, Mihály, János, József, György, Ferenc Polgárdiban éltek 1752-1769 között. Az egyik Szalay István egy Boda György nevű tisztartóval együtt 1805-ben Gárdonyban volt birtokos. Ez utóbbi nagy valószínűséggel azonos azzal a Boda György provizórral, aki a lovasberényi matrikulában többször szerepel keresztapaként, így 1802-ben Szalay Anna és Rodriguez Károly (Carolus), Károly (Carolus) nevű gyermekének keresztelőjén is. Ennek alapján joggal feltételezhető, hogy Szalay Anna gárdonyi birtokos Szalay István leánya volt. A Pribék család kutatása több reménnyel kecsegtetett, bár Nagy Iván művében egyáltalán nem szerepel. A B 1143 mikrofilmen (Conscriptiones nobilium) azonban megtaláltam Pribék Jánosnak mint „a vármegye alázatos érdemtelen szolgájának” 1707. június 28-i beadványát (szolgabíró volt).²⁴ Joggal feltételezhető Pribék Theresiával való rokoni kapcsolata.

Rodriquetz Károly

Eljött a pillanat, hogy más irányban is próbálkozzak. A családi szájhagyomány szerint ősem chirurgus volt, sőt a lovasberényi matrikulában orvosként szerepelt. Ez utóbbiban azonban erősen

Rodriquetz Károly uradalmi seborvos

kételkedtem, hiszen felcserként való említésére jól emlékeztem. Mégis utánanézttem, hogy a korabeli magyar orvosokra vonatkozóan létezik-e valahol nyilvántartás. A Magyar Orvostörténeti Társaságtól

²² Nagy Iván: Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendi táblákkal 464.o.

²³ u.o.

²⁴ MNL OL B 1153.

telefonon azonnal megtudtam, hogy Rodriquetz Károly urasági seborvos, aki Lovasberényben lakott, szerepel a dr. Bugát és dr. Flór által 1840-ben kiadott Magyarországi Orvosrend Névsorában.²⁵

Az ős sebészként való besorolása kellemesen érintett, bevallom. A családi név csekély torzítása az előzőekhez képest elenyésző mértékű volt. A lelet újabb irányt és lehetőséget adott a további kutatásra. Orvos-és sebészképzés volt a pesti egyetem orvosi fakultásán a szóba jöhető időszakban, az 1700-as évek végén, illetve a századfordulón. Rodriguez Károly azonban nem itthon végzett. Amint Dr. Szállásy Árpád orvos történész szerint nem található meg neve sem a Hőgyes-féle emlékkönyvben, sem Mainzer János könyvében. Tehát sem Pesten, sem Kolozsvárott nem szerezhette diplomát. Lehetségesnek tartotta viszont a Josephinumot, amelynek számos magyar hallgatója volt.

A külföld előtt még egy hazai lehetőségem maradt a további kutakodásra: A Magyar Királyi Udvari Kancellária és a Helytartótanács Levéltára. Az itt végzendő munka azonban nem ígért gyors sikert, sőt hónapokig-évekig tartó keresésre kellett számítanom.

Milánó

Az Országos Levéltárban való sziszifuszi munka megkezdése előtt gyors eredmény reményében, számítva a családi elbeszélések igazságtartalmára, levelet fogalmaztam a milánói Városi Levéltárba (Archivio di Stato di Milano). Elképzelésem szerint ősöm valamelyik ezreddel a századfordulón jöhetett Milánóból, ahol a pap rokona is élhetett. A levelem kérdésfeltevése természetesen nem tartalmazhatott pontos adatokat, így azokra pontos válaszok nem is voltak adhatók. Ennek ellenére Gabriella Cagliari Poli levéltári igazgatónő válaszlevelében számos adatot említett milánói Rodriguez családkról, de érdemleges összefüggést ősöm és köztük a legnagyobb jóakarattal sem lehetett találni. Leveletem mindazonáltal továbbította a milánói érsekségre (Arcidiocesi di Milano). Az elképzelés nem volt alaptalan, hiszen Milánó V. Károly spanyol király és német-római császár idejében a spanyol korona birtoka volt. A spanyolok a XVI. században Európa egyik legjelentősebb katonai erődtímenyét emelték itt. Több generáció után, főleg hivatalnokai, papi vagy katonai pályát választva asszimilálódtak Lombardiában. Ezt megkönnyítette a közös latin eredet és nyelv, valamint az azonos vallás. Lombardiában maradtak az utrechti béke után is, amikor Milánó az osztrák Habsburgok kezébe került és a császárság hercegsége lett.

A napóleoni háborúkban a Habsburgok elvesztették Milánót. A harcokban magyar ezredek is kivették a részüket. Jogos elképzelésnek tűnt, hogy Carolus Rodrigues, mint a császári hadsereg sebésze, a magyar ezredekkel együtt került Magyarországra az 1700-as évek végén. A papi rokon kimutatásával a származásra is fény derülhetett volna. De nem így történt. A milánói érseki hivatal válaszlevele szerint ugyan szóba jöhetett volna a milánói születésű Giuseppe Rodriguez, a későbbi comói plébános, de Carolus Rodrigues keresztelésére nem találtak adatot, holott a milánói

²⁵ dr Bugát és dr Flór Magyarországi Orvosrend Névsora 1840.

matrikulákat igen pontosan vezették.

A milánói leszármazás napóleoni időkre való közvetlen visszavezetése tévútnak bizonyult. Maradt az izzadságos levéltári munka újra kezdése.

Fulgentius Rodriguez

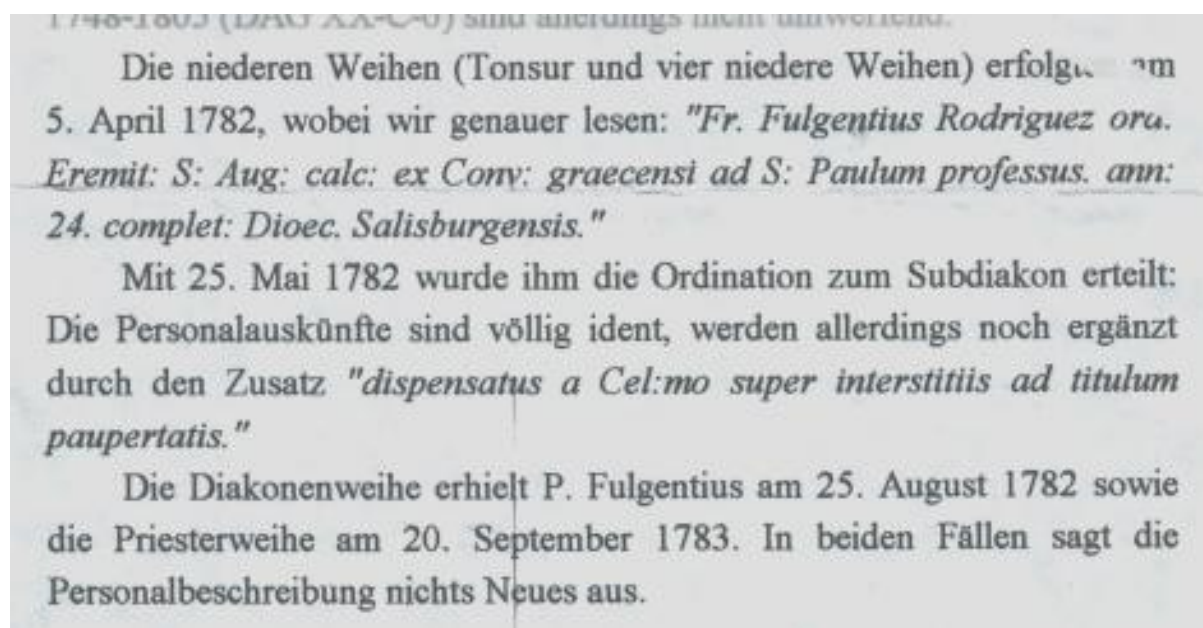
A Magyar Királyi Udvari Kancellária (Cancellaria Regia Hungarico-Aulica) és a Helytartótanács (Consilium Locumtenentiale) Levéltárában eligazodni már sokkal nehezebb volt, mint a matrikulákban. A Kancellária Bécsben, a Helytartótanács 1784-től Budán működött. A Kancellária az uralkodó rendeleteit továbbította a birodalom egyes részeihez. A Helytartótanács a nádor elnöklete alatt a magyar ügyekkel foglalkozott különböző ügyosztályokon (departement). Ezek igazgatták a vármegyéket és a szabad királyi városokat. Tanácsosai főpapokból és főnemesekből került ki, akiket a király nevezett ki. Megjegyzendő, hogy gróf Cziráky Antal 1794-től a Helytartótanácsban fogalmazó, 1796-tól titoknok, 1800-tól tanácsos volt. Az ügyintézést jelentősen lassította, hogy szinte minden kérdésben kikérték a Kancellária döntését is, így eleinte főként postázó szerepet töltek be. Kutatásomat arra alapoztam, hogy az 1700-as évek végén a Magyarországra bevándorló Rodrigues folyamodhatott a Kancelláriához és a Helytartótanácsához letelepedése ügyében. Jól emlékszem apám kijelentésére, hogy a Rodriguezekre vonatkozó iratok Budán, a Helytartótanácsnál található. Az egyes helytartótanácsi ügyosztályok anyagában való kutatást a „Felhő-Vörös” segédkönyv használata után mikrofilmek (a filmarchivált anyagot az LL81 kézikönyvtári jelzetű MOL Filmtári Regiszter tartalmazza) teszik lehetővé. A C66 Departement Sanitatis (Egészségügyi Osztály) és a C52 Departement Pol.(Politikai és Közigazgatási Osztály) átnézését egy-egy tekercsen belül évenkénti összesítésben betűrendes regiszter könnyíti meg. A C52 osztály anyaga (1786-tól 1848-ig) a 20601. és a 20650. közötti raktári számú tekercseken, a C66-é pedig (1795-től 1841-ig) a 22320. és a 22328. közöttiek vizsgálható. A Kancellária iratait az Acta generalia (1770-től 1848-ig) tartalmazza, a hozzáférést a Protocollum Exhibitorium (C2) biztosítja. Ennek betűrendes regiszterét az R betűnél vizsgálva 1798-ban (19259 filmtekercs) végre megpillantottam a várva várt Rodriguez nevet.²⁶ Az A 39/1285-ös jelzetű iratot eredetiben tanulmányozhattam. Reményeim azonban nem váltak valóra, mivel az nem Carolus Rodriguesről szólt. Az irat Fulgentius Rodriguez exaugustianus (volt ágoston-rendi) szerzetes pap petíciójáról szólt, nyugdíjának kompenzációja ügyében. Az iratból kiderült, hogy 1787-ben elhagyni kényszerült a budai Ágoston-rendet és Karintiába költözött II. József 1782-i, egyes szerzetesrendek feloszlásáról szóló rendeletét követően. Dr. Fallenbüchl Ferenc „Az ágostonrendiek Magyarországon” című munkájában részleteiben foglalkozik a budai rendház feloszlásával, és itt található utalás Rodriguez Fulgent volt grazi páterre is. Az uralkodó rendeleteinek visszavonása után kérelmére 1798-ban 10 év és 3 hónapnyi nyugdíj kompenzációját kapta meg kárpótlásként. Az irat mindemellett érdekesnek bizonyult, ugyanis felső szélén „Lovasb”,

²⁶ MNL OL Acta Generalia Protocollum Exhibitorium C2 39/1285 a 19259-es tekercsen

Köztük volt Fulgentius Rodriguez is. Rövid jellemzés szerint 1789-ben 34 éves volt, magyarul, németül beszélt, katekizmust tanított, teológiát végzett.

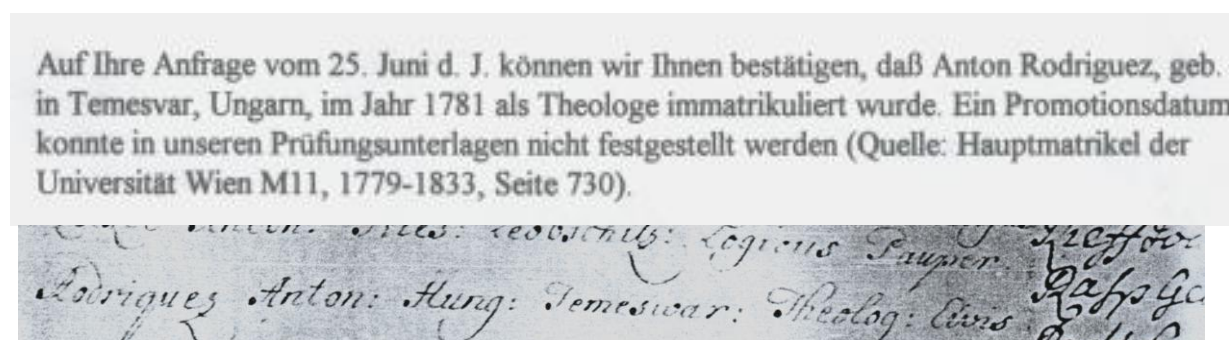
Ezen adat birtokában a gráci egyetemen érdeklődtem Fulgentius után, de a végzetek között nem szerepelt.

A gráci püspökség archívumából azonban előkerült 1782-ben való pappá szentelésének és szerzetessé avatásának dokumentuma.²⁹

A gráci püspökség archívumából, Diözesanarchiv Ord.ZL-110/1998

További kutatásomban ekkor segítségemre sietett Kiss József Mihály levéltáros (a Ludovika levéltárából). Évekkel korábban felmérést végzett a külföldi egyetemeken tanult magyar diákokról. Kérésemre utánanézett, hogy a már korábban említett Josephinum hallgatói között szerepelt-e Carolus Rodrigues.

Rodriguez Anton teológus hallgató a bécsi egyetemen

²⁹ Diözesanarchiv Ord. ZL-110/1998

Sajnos éppen a kérdéses időponttól már nem rendelkezett adattal. Jegyzetei alapján azonban kiderült, hogy egy Anton Rodriguez magyar, cívis, temesvári származású diák Bécsben 1781-ben teológiát tanult.³⁰

Összevetve a pappá szentelésének időpontjával (Gratz, 1782.) valószínű a két személy azonossága. A Fulgentius csupán felvett szerzetesi név volt. A pap rokon temesvári származása azonban elűtött a lombardiai származástól mindaddig, amíg a bánáti akták nem kerültek a figyelmem közé.

A bánáti iratok

A Savoyai Eugén vezette császári seregek 1716-ban megkezdtek a török kiűzését Temesközből, a Bánságból, és Bácskából. A harcokban különösen kitűntették magukat a magyar Pálffy-huszárok. 1716. október 12-én a császáriak visszafoglalták a töröktől Temesvárt, amely 164 évig az oszmán birodalom egyik bástyája volt. A harcokban olasz és spanyol katonák is részt vettek. Ez a történelmi háttér a Magyar Országos Levéltárban mikrofilmen megtekinthető bánáti iratoknak. Az eredeti okmány Bécsben a Hofkammerarchivban található (Banater Akten, Kolonistenverzeichnis, Faszikel, rote Nr 8). Az olasz nyelvű javadalmazási lista a vegyes, olasz és spanyol katonákból álló ezred telepeseinek névsorát tartalmazza. Közöttük szerepel Rodriguez Joseph hadnagy, valamint Emanuele Rodriguez és hitvese.

Rodriguez Joseph	84.	
Rodriguez Joseph	84.	
Rodriguez Joseph	84.	
Jonacio d' Amunarez	57	57
Emanuele Rodriguez	57	57
La Moglie	20	

Rodriguezek a bánáti aktában, Banater Akten, Kolonisten Verzeichnisse, Faszikel rote Nr8

³⁰ Kiss József Mihály (Ludovika Levéltára) leveléből

Utalás van az ezred előzetes itáliai tartózkodására is.

Pensai per questo nella formazione della mia tabella, regolandomi con quelli militari più meritevoli che erano stati effettivi ed adoperati ne i Regimenti, secondo il regolamento fatto in Napoli dal Vicere Conte di Daun; e per quelli che erano meramente ufficiali graduati, e non avevano avuto servizio effettivo ne i Regimenti; presi la regola del Montone; il che mi pare non può essere ne meno ne più giusto, trattandosi di dare la manubenzione necessaria ad un ufficiale di merito, come tutti sono.

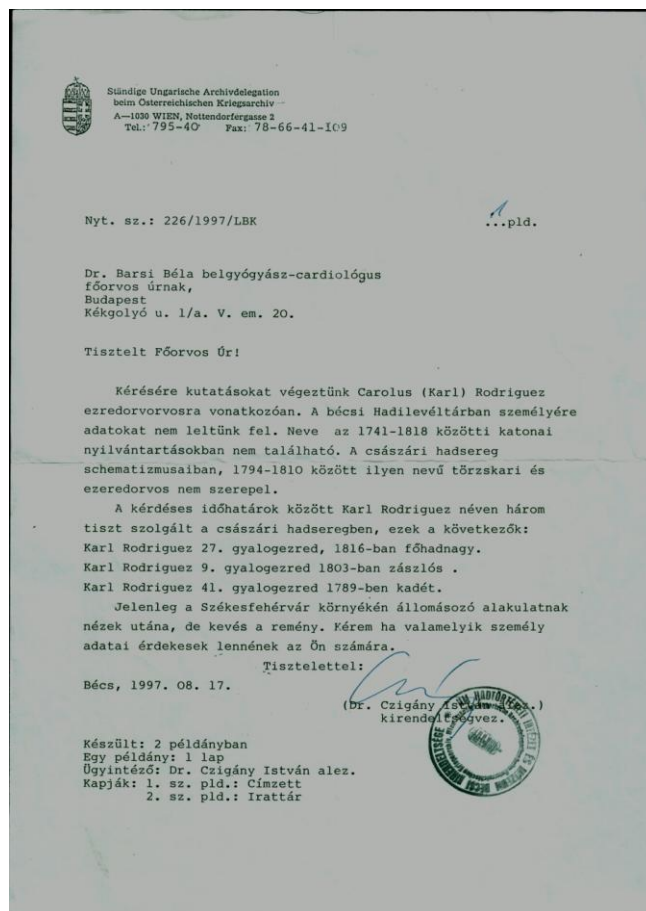
Utalás az ezred itáliai tartózkodására a bánáti aktában

A bánáti irat bizonyította spanyol katonacsaládok tartózkodását Temesvár környékén. Emanuel és Joseph Rodriguezzól azonban további adatot egyelőre nem találtam. A lelet azonban arra ösztökölt, hogy a Rodriguez őst mint katonát keressem a továbbiakban.

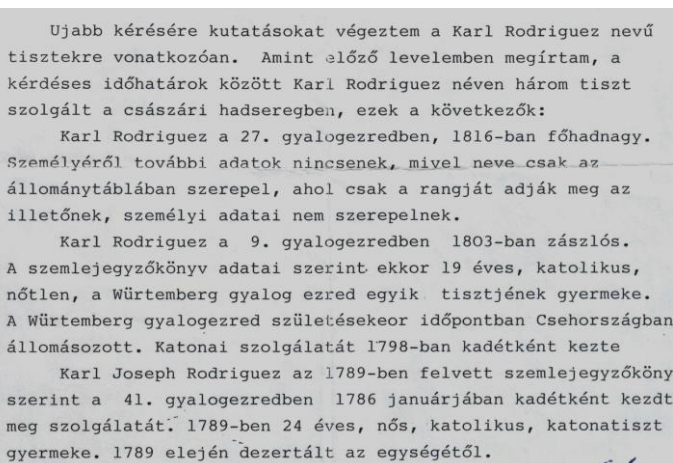
Karl Rodrigues – Kriegsarchiv Wien

Az idősebb Rodriguez Károly (Carolus Rodrigues) katonai nyilvántartásban való keresésének gondolata először akkor merült fel bennem, amikor a lovasberényi matrikulában megláttam a „chirurgus regimenti” bejegyzést a foglalkozási rovatban. A Bugát-féle orvosi nyilvántartásba való vétele pedig legalább seborvosi képesítést, de akár katonáorvosi státust és tiszti rendfokozatot is feltételezett. Amint már említettem, ezzel ellentmondó volt a családban az őt felcserként való emlegetése. Ennek ellenére a Hadtörténeti Levéltárban szerzett információ nyomán, nem nagy meggyőződéssel, levelet írtam az „Österreichisches Kriegsarchiv” magyar delegációjának (Ständige Ungarische Archivdelegation) azzal a kérdéssel, hogy vajon nem szerepel-e Carolus Rodrigues ősem az osztrák császári hadsereg katonáorvosokról készült valamelyik nyilvántartásában. Dr. Czigány István válaszából (1. levél) kiderült, hogy hasonló nevű orvos a törzskari és ezredorvosok között nem található a kérdéses időszakban.

Talált viszont három Karl Rodriguez nevű tisztet, akik a császári hadseregben szolgáltak. Ősem rendelkezésre álló adatait összevetve az övékkel azonban egyikük sem lehetett az általam keresett Rodriguez Károly (2. levél). Nem voltam nagyon meglepve. Felkészültem ugyanis lélekben arra, hogy nem volt tiszti állományban, és így nem regisztrálták az időszakosan végzett szemléken.

dr. Czigány István 1.levele (1997.augusztus)

dr. Czigány István 2.levele (1997.november)

Találtam azért tanulságot is a dologban. A Karl Rodriguez név mindössze háromszor fordult elő a császári hadseregben. Ebből azt a következtetést vontam le, hogy a Magyar Királyság területén abban az időben élt minden Rodriguezt tanulmányoznom kell, amennyiben nyoma van a Helytartótanács és a Kancellária levelezésében (Protocollum Exhibitorum).

Rodriguezek a Magyar Királyság területén

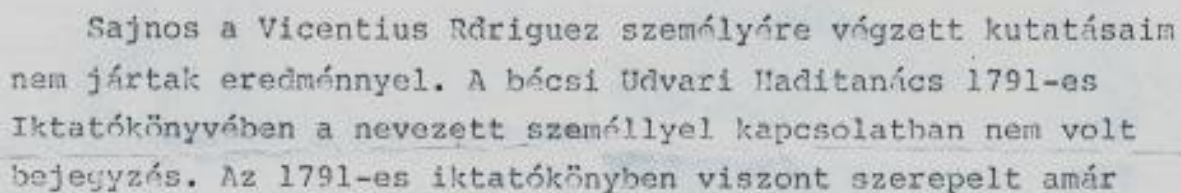
A Helytartótanács kérelmezőiként kerültek elő a kutatásom folyamán, és mindegyik izgalmat okozott, amíg ki nem derítettem róla, hogy nincs köze ősmhöz. Ehhez azonban végig kellett vizsgálnom feltételezett születésük idejében és helyén a matrikulákat is.

Rodriguez János (Johann)

Körmöcbányáról küldte ösztöndíjkérvényét a Helytartótanácsnak 1788-ban. Hivatkozott a családfő apa, a szegény András halála után kialakult sanyarú családi helyzetükre. Mellékelte bizonyítványát is. Hogy hogyan bírálták el kérvényét, azt nem tudtam meg, de sikerült a körmöcbányai aranyműves családot a matrikulák alapján feltérképezni. Igazán kár, hogy Rodriguez Károly nem ebből a családból származott. Bravúros nyomozás végére sikerült volna pontot tenni. Figyelemreméltó volt viszont a spanyol név változatos torzítása az iratokban.

Rodriguez Vince (Vincentius)

Senji (Senj=Zengg) állást kérelmezett a Helytartótanáctól Horvátországból Rodriguez Vince, hogy igen idős szüleit eltarthassa ³¹. Nem állapítható meg, hogy a Magyar Királyság területéről honnan írta levelét. Kérvényét iktatták, majd továbbították a bécsi Udvari Haditanácshoz (Hofkriegsrat), mert Zengg, határőrvidék lévén, katonai közigazgatás alatt állt. Amint Dr. Czigány István leveléből kiderül, kérvényét nem iktatták Bécsben.

Sajnos a Vincentius Rdriguez személyére végzett kutatásaim nem jártak eredménnyel. A bécsi Udvari Haditanács 1791-es Iktatókönyvében a nevezett személlyel kapcsolatban nem volt bejegyzés. Az 1791-es iktatókönyben viszont szerepelt amár

Czigány István leveléből ((1999. május 12.)

Theophila Rodrich Rodriguez

Váratlanul találtam rá Theophila Busetre, (született Rodrich, azaz Rodriguez), aki 1840-ben Oláhországba (Valachia) szóló útlevelért folyamodott a Helytartótanácsához.³² A Rodriguez név hasonló torzítására a családban már volt példa, így volt okom az alapos vizsgálódásra. Theophila

³¹ MNL OL Acta .Gen. Prot.Exh.5471/791

³² MNL OL Acta generalia 17396/842

ügyét végül azzal zárták le, hogy csupán kiadta magát tisztí özvegynek. Viszont gyermeke is született ebből a kapcsolatból, amint egy későbbi kutakodás kapcsán kiderült. Közvetlen kapcsolatot az általam keresett Rodriguez családdal a Rodrichra való név változástól eltekintve nem találtam.

A flandriai katonacsalád

A bánati iratokban szereplő Joseph Rodriguez hadnagy utáni kutatás vezetett el a flandriai katonacsaládhoz. Ismét a bécsi Hadilevéltár volt a segítségemre. Kérésemre elküldték a Ligne gyalog- és a Württemberg huszárezrednél szolgáló Joseph Rodriguesek szemleadatait.

A dokumentum több okból is érdekes volt. Egyik közülük a katonacsalád flandriai származása. Hasznos, ha némi történelmi háttérrel kap a családi gyökerek kutatása. A spanyol világbirodalom fénykorában Habsburg Károly, majd fia, Fülöp uralkodása idején a spanyol koronához tartozott nagy számú európai és tengerentúli tartomány, köztük Lombardia és Németalföld. Hosszú spanyol uralom után a Habsburg örökösödési háborúban Németalföld a Habsburg Német-Római Birodalom része lett, ami magyarázza a spanyolok megjelenését a császári hadseregben. A milánói származásról szóló családi szájhagyomány miatt azonban a flandriai spanyol katonacsalád távol esett érdeklődésem irányától. A kis Charles, Joseph Rodrigues ötödik gyermeke, azonban felkeltette a figyelmemet. Korát az írnok sajnos nem jegyezte fel. Ennek dacára azonosítható lett bizonyos Karl Rodriguessel, aki 19 évesen a 9. gyalog ezredben zászlósként szolgált ezrede 1803. évi mustrája szerint. Itt apját a Württemberg ezred tisztjeként jelölték meg. Ezt egy későbbi levélben (2008) foglalt adatok (dr. Lenkefi, Kriegsarchiv) igazolták is:

Az Osztrák Hadilevéltár Mellett Működő

Állandó Magyar Levéltári Kirendeltség

A-1030 Wien, Nottendorfergasse 2.

Tel.: 795-40-319, 795-40-320

Fax: 795-40-109 Ständige Ungarische Archivdelegation

beim Österreichischen Kriegsarchiv

A-1030 Wien, Nottendorfergasse 2.

Tel.: 795-40-319, 795-40-320

Fax: 795-40-109 Nyt.sz.: 1038/2008/LBK sz. pld.

Tisztelt dr. Barsi (Rodriguez) Úr!

Folyó év november 7-én kelt levelére Karl Rodriguezzel kapcsolatban a következőkről tájékoztathatom. Az Ön által mellékelte másolatokban Graz és Kassa (Kaschau) városok nevei olvashatók, mint a nyugdíjfolyósító hadipénztárak nevei. Az alhadnagy és a főhadnagy lehetséges, hogy ugyanazon személy.

Többre jutunk azonban a Kriegsarchivban őrzött, nyugalmazott cs. kir. tisztek nyilvántartásai között a főhadnagyk 1. kötete 82. oldalán az 51. sz. bejegyzéssel, miszerint Karl Rodriguez az Illyr-Belső-ausztriai főhadparancsnokság területén volt tényleges főhadnagy. Németalföldön született Marche en Famine helységben 1781-ben, katolikus, nőtlen. A Czartorisky (9.) gyalogezrednél 11 év 8 hónapot, a Chasteler (27.) gyalogezrednél 2 év 8 hónapot szolgált, összideje 14 év, 4 hónap.

1816. május 1-el a Chasteler (Landwehr) gyalogezredtől a Haditanács április 14-i rendeletével nyugdíjazták másodízben. Előtte 1810. november 11-től a Czartorisky ezredtől nyugdíjazták, de 1813. augusztus 1-től ismét alkalmazták a mondott Chasteler Landwehr ezrednél.

Nyugdíját, évi 200 forintot a grazi hadipénztár fizette 1816. május 1-től, pótlékot nem kapott. Minősítése szerint időnként ivásnak adta a fejét „Manchmal dem Trunke ergeben”. Rokkantnak minősítették, de valamely polgári foglalkozásra alkalmasnak. A megjegyzés szerint 1821. június 1. óta Judenburgban lakott. Halála időpontjáról nincs bejegyzés.

Remélem, hasznos adalékokkal járulhattam hozzá családtörténeti kutatásaihoz.

Tisztelettel:

Dr. Lenkefi Ferenc

kirendeltségvezető-helyettes

Egy másik, közvetlen ez utáni levélből még egy Karl Rodriguezről kaptam értesítést, de ő sem volt kapcsolatba hozható közvetlenül Rodriguez felmenőimmel:

Tisztelt Főorvos Úr! Hogy tovább bonyolítsam a dolgot, az Ön által keresett Karl Rodriguez (chirurgus) alhadnagy sajnos nem szerepel a nyugalmazott tisztek között, ellenben az ismételt (ezúttal igen gondosan) átnézett lista elején, ami fölött első alkalommal átsiklottam, szerepel bizonyos Karl de Rodriguez, ny. századosként. A bejegyzések szerint az alsó-ausztriai főhadparancsnokság területén szolgált. 1767-ben Luxemburgban (sic!), Németalföldön született, katolikus, nőtlen. A Württemberg gyalogezrednél 1 évet, a Hohenlohe-Bartenstein, később Kottulinsky (41.) gyalogezrednél 30 év 10 hónapot szolgált. 1812. december 12-én helyezték először nyugállományba, de 1813. aug.usztus 11-től tovább alkalmazták. Véglegesen 1816. január 16-án nyugalmaztatott, évi 600 forinttal, amit első alkalommal a lebergi hadipénztár, másodjára a bécsi folyósított számára. Minősítése szerint igen szorgalmas és jól alkalmazható volt a szolgálatban. 1841. július 29-én halt meg Bécsben. Remélem, ismét új adalékokkal szolgálhattam, sok sikert a családfa kiteljesítéséhez! Üdvözlettel: Lenkefi Ferenc

Az adatokból azonban olyan következtetésre jutottam, amely a nézőpontomon lényegesen módosított. A bevándorló Rodriguez nyomát Magyarországon kívül ezután már nem csak Milánóban kerestem. Nem volt okom feltételezni a szájhagyomány hamis voltát, de rádöbbsentem, hogy a Rodriguezek milánói tartózkodása korábbi is lehetett. Ez nem mondott ellent Rodriguez Károly a

napóleoni időkben való végleges letelepedésének. A közvetlen Lombardiából történő bejövétel ellen szólt az is, hogy a családi keresztnevekben olasz nem fordult elő, és a családi szájhagyományban sem volt több utalás Itáliára. A seregek a napóleoni időkben nagy területen mozogtak, és a magyar ezredek jelentős részt vállaltak a harcokban. Ez megkönnyíthette a Rodriguez ős magyar kapcsolatának kialakítását, majd letelepedését az országban. A kutatásban és a feltételezésekben azonban holtpontra jutottam.

Holtponton

Pótcselekvésekbe kezdtem, amelyek célja valamilyen szál megragadása volt. A Semmelweis Orvostudományi Egyetem dékánjának segítségével (prof. Sótonyi) levelezést folytattam a gratzi, a bécsi, a prágai, a brüsszeli egyetemekkel.

Chirurgus ősomet azonban egyik helyen sem találtam a végzettek között. A pesti egyetem hallgatóinak névsorát magam tanulmányoztam át, siker nélkül. Próbáltam nyomozni ismét Fulgentius pap rokon után. Levelet írtam Klagenfurtba, majd Mariborba, remélve, hogy valahol az egyházi hivatalok számon tartják az elhunyt völkermarki szerzetest, és esetleg feljegyezték szülei nevét is. Nem jártam sikerrel. A temesvári levéltárban való kutatást a romániai hivatalos szabályzat úgy megnehezítette, hogy arról lemondtam. Úgy tűnt, kutatásom végleg elakadt. Ekkor megpróbáltam a címer alapján Rodriguez őst találni.

Arma Rodriguez

A Rodriguez címer formája és jellege eltérő a magyar nemesi családok címereitől. Alkotórészei, egyes elemei nem hasonlók a magyarokhoz. Valóban igazi spanyol címernek tűnik. Spanyol heraldikai könyvekben³³ és gyűjteményekben vadászva az interneten igen nagy számban található Rodriguez családok címerei (8256), és ezek egyes elemei a címerpajzson, valamint az egyéb alkotórészek megegyeznek a mi családunkéval. A spanyol címerekre jellemző a nagy változékonyság, aminek több oka van a spanyol heraldikai kézikönyvek szerint. A családok nem ragaszkodnak feltétlenül az ősi címerhez, abban változtatnak, a házasságok alkalmával gyakran összeolvadnak címerek. Nagy volt Spanyolországban a nemesek száma is a népességhez viszonyítva. Nem volt szigorú a nyilvántartás sem, a katonai regisztrációknál pedig a címer leírásokban rengeteg hiba történt a hozzáértés hiánya folytán. Így érthető, hogy a mi Rodriguez családunk címerének azonosítása csak szerencsés esetben történhetne meg, egyelőre siker nélküli. Hasonló elemek főként andalúziai és extremadurai Rodriguez családok címerpajzsában fedezhetők fel. A családunk címeréről készült goblein eredete sajnos már nem igen tisztázható. Az arról készült festett másolat hátulján anyám kézírásával a következő felirat olvasható: „Arma Rodriguez de la Rod”

³³ heraldicahispana.com J. Lozano 1999-2009

(Milánó Villa di Ferrara). Ez megegyezik Olga nagymama írásával, amely a korábban készült (XX. század eleji) goblein címer hátulján található. A Rodriguez André végrendeletében szereplő és általam viselt pecsétgyűrű címerrajza az előbbiekkal azonos. Tehát úgy tűnik, hogy a címer eredete a régmúlt idők homályába vész.

Arma Rodriguez

Brüsszel

Egy nap levelet kaptam Bécsből, a már ismerős szürke borítékban. A bécsi Hadilevéltárból küldte Czigány doktor, pedig újabb kéréssel nem is zaklattam. Izgatottan futottam át a sorokat, majd csalódottan félretettem.

**Ständige Ungarische Archivdelegation
beim Österreichischen Kriegsarchiv
A-1030 WIEN, Nottendorfergasse 2
Tel.: 795-40-320 Fax.: 795-40-109**

Végignéztem egy a katonarvosok teljes 18. század eleji jegyzékét. Ebben sikerült megtalálni Karl Rodriguezt. Az 1805 körül felevett adatok szerint: Karl Rodriguez Brüsszelben született, 25 és fél éves, tehát 1773?. Katolikus, nőtlen, németül és franciául beszél. Brüsszelben tanult és egy Eckhart nevű törzsporvosnál vizsgázott. Hét évig alorvosként praktizált a hadseregben. 1804 szeptemberében kérelmére elbocsátották a haderő kötelékéből és a gróf Zichy (nem tudni melyik) házában előnyös ajánlatot kapott, vagyis házi orvos lett.

dr. Czigány István alez. 1999. július 1.-i levele

Valaki hallott a Rodriguez-kutatásról és iratrendeztetés közben egy Karl Rodrigues nevű sebészorvost talált, a nem örökös tartománybeli császári katonáorvosok listáján.³⁴

Karl Rodriguezre vonatkozó adatok a nem örökös tartománybeli császári katonáorvosok listáján

A sebészorvos hadnagy személyi adatai annyira eltérőek voltak az addig tudottaktól, hogy néhány hétig nem is foglalkoztam velük. Brüsszeli származású volt, ott tanult, majd vizsgázott a hadseregben, egy M. Eckhart nevű törzsorvosnál. 1804-ben leszerelt, és házi orvos lett valamelyik Zichy grófnál. A németalföldi illetőség olyan idegen volt számomra, hogy szinte háritottam az újonnan szerzett adatokat. Az volt a kézenfekvő, hogy a hadsereg chirurgusa a Napóleon által megvert és visszavonuló lombardiai ezredék egyikében szolgált, a XVIII. század utolsó éveiben. Itt ismerkedhetett meg Cziráky gróf valamelyik rokonával, esetleg Szalay Anna testvérével. Ez az elképzelés igen jónak látszott, de nélkülözött minden bizonyítékot. Az azonos nevű németalföldi sebészorvos Magyarországon való felbukkanása mégis egyre inkább felkeltette az érdeklődésemet. Az iratot alaposabban kezdtem tanulmányozni, bár annak tartalmáról Czigány doktor levelében már tájékoztattott. Első dolgom az volt, hogy Karl Rodriguesnek az iraton közölt életkorából születési dátumára következtessek, ami a lovasberényi adat szerint 1773-ban volt. A listán szereplő orvosokat 1801-ben, egy időben írták össze, amire utal a betűvetés és a tinta azonossága az irat baloldali részében. Az irat jobb oldalán található későbbi bejegyzések pedig mindig az aktuális változások időpontjában íródtak. Így számítva a németalföldi Karl Rodrigues születésének időpontja 1775 körüli volt, amely eltért a lovasberényi adattól. Ez elkedvetlenített, de a kutatást nem adtam fel. A németalföldi Karl Rodrigues az 1801. év végén még nőtlen és gyermektelen volt. Ősöm gyermeke pedig az 1802. évben született. Ez az azonosságuk mellett szólt. Utánanéztem és konstatáltam, hogy Cziráky Antal gróf édesanyja Zichy Júlia volt. Eszembe jutott hirtelen apai nagyanyám régen elfelejtett mondása arról, hogy a Rodriguez ős patronálói a Zichy és a Cziráky grófok voltak. Ez, és Czigány dr.

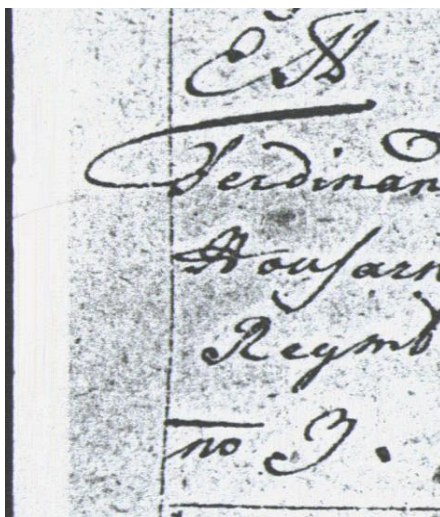
³⁴ Dr. Czigány István levelének melléklete: A nem örökös tartománybeli császári katonáorvosok névsora (Österreichisches Staatsarchiv Kriegsarchiv)

1999. július 23-i levelében írt sorai meggyőztek arról, hogy ő a keresett Rodriguez Károly.

Azt pedig elég valószínűtlennek tartom, hogy egy időben két Karl Rodriguez nevű orvos lenne. Minden esetre a Josephinum végzősei között, az itt fennmaradt iratanyagban Karl Rodriguez nem található.

dr. Czigány István alez. 1999.július 23.-i leveléből

A nem örökös tartománybeli katonaorvoslistát alaposan ismételtén átnézve a Department oszlop Karl Rodriguesre vonatkozó rovatában feltűnt számomra a 3. Ferdinánd huszárezred neve. Ez újabb lehetőséget kínált a kutatásra, és éltem vele.

A 3.Ferdinánd huszárezred a katonaorvosi listán

Arra gondoltam, hogy Rodriguez Károlyt a 3. huszárezred valamelyik szemléjén esetleg regisztrálták. Újabb levelet írtam Bécsbe a Kriegsarchivba.

A kis Carl és Mainz

Nem sok reményt fűztem már ehhez az utolsónak szánt levélhez. Nem is Czigány doktornak, hanem az osztrákoknak címeztem, mert restelltem újból zargatni őt. Ekkor ért a kellemes meglepetés. A Kriegsarchiv igazgatója, Dr. Peter Broucek válaszában a következőket írta: „Karl Rodriguez, orvos 1775 körül Brüsszelben (Brabant) született. 1794-től 1799-ig a mainzi katonai kórházban dolgozott, 1799. január elsejétől a 3. huszárezredhez vezényelték. 1803-ban egy 1 éves és két hónapos fia volt, Carl.”

Mit Bezug auf oben genannte Schreiben, welche zuständigkeitslicher vom Institut für Geschichte der Medizin bzw. von der Abteilung Haus-, Hof- und Staatsarchiv weitergeleitet wurden, tritt das Kriegsarchiv Wien folgendes mit:

Unterarzt Karl RODRIGUEZ, geboren ca. 1775 zu Brüssel/Brabant, diente laut Musterliste vom Husarenregiment Nr. 3 des Jahres 1803 seit 1794 beim Hauptquartier zu Mainz und wurde mit 1.1.1799 zum Husarenregiment Nr. 3 transferiert. Von diesem Regiment sind leider von 1797 bis 1803 keine Musterlisten erhalten geblieben.

1803 war er bereits verheiratet und hatte einen einzigen Sohn, - in den Matrikenmatriken konnte keine Eintragung festgestellt werden - die Matriken des Husarenregiments Nr. 3 sind hier erst ab dem Jahr 1814 verfügbar.

Beiliegend finden Sie Kopien der oben erwähnten Musterliste, der Sie näher Informationen entnehmen können.

Dr. Peter Broucek levele 2001. február 22., Bécs

A 3. Ferdinánd huszárezred 1803. szeptember 1-jei mustrájából több következtetés vonható le. Bizonyos, hogy ez az a Rodriguez Károly, akit kerestem. Ebből a szempontból a kis Carl feltüntetése a mustralistán perdöntő. Ér annyit, vagy még többet, mint egy matrikula. A csecsemő korának ismeretében (lovasberényi matrikula) is kiszámítható a mustra időpontja (14 hónap + a keresztelés dátuma). Karl Rodrigues orvos ekkor a 28. életében volt, 1803. szeptemberében. Ebből következik, hogy 1775-ben vagy 1776-ban született. Az orvoslistával való összevetés inkább az utóbbit támasztja alá, amely szerint Rodriguez Károly 1801 végén 25 és fél éves volt. A lovasberényi bejegyzés a halottak könyvében tehát pontatlan, és valószínűleg bemondáson alapult.

Ekkor levelet fogalmaztam a bécsi hadilevéltár magyar delegációjának új vezetőjének, dr. Hermann Róbertnek, hogy a 3. huszárezred tisztjei között nem szerepel-e valamelyik Zichy gróf. Egyúttal nagyapám, dr. Rodriguez Béla halálának körülményeire vonatkozóan is információt kértem,

aki 1914 kora őszén a galíciai fronton esett el.

E-mail válaszában (2003.október 1.) dr. Hermann Róbert tudatta velem, hogy nagyapám haláláról semmilyen hivatalos adat nem maradt fenn, és a 3. huszárezredben Zichy gróf nem szerepel.

Idézet az e-mail levélből:

2003. szeptember. 16-án kelt levelére tisztelettel közlöm, hogy a Kriegsarchiv I. világháborús veszteség kartonjai között nem találtuk meg Rodriguez Béla adatait. E kartonok csak a veszteségek kb. 40 %-ról tartalmazzak adatokat, nyilván Rodriguez Béla abba a 60%-ba tartozik, akiről ha készült is kimutatás, nem került be a Kriegsarchivba. Az első világháborús ukrajnai katonatemetők közül az Artaszivrről nincs felmérés a Kriegsarchiv gyűjteményében. A 3. huszárezred mustereiben az 1796., 1803. és 1804. években Zichy gróf nem szerepel.

r. Hermann Róbert kirendeltség vezető.

A negatív válaszok mellett a levélből kiderült azonban, hogy a 3. huszárezrednek 1804-ben is volt mustrája, amelynek megtekintése Karl Rodriguezt illetően fontos lehetett.

Kérésemre meg is érkezett Salt Lake Cityből a 3. Ferdinánd huszárezred adatait tartalmazó mikrofilm.³⁵

A mikrofilmen megtaláltam az 1803. szeptember 1-jei mustra már ismert adatait Rodriguez Károlyról. Ezen kívül kiderült, hogy az 1804. július 16-i mustrában is szerepelt orvos ősem. Akkor ő maga 29 éves, Carl gyermeke 2 éves volt. Tehát valóban 1775 körül született.

De hogyan került Karl Rodrigues éppen Magyarországra és Lovasberénybe? Erre a választ későbbi kutatásom során kaptam meg, amikor Wrede művét tanulmányoztam Lenkefi ezredes javaslatára. Ő utal az Amon von Treuenfest, Gustav Ritter von: Geschichte des k. u. k. Husaren-Regimentes Nr. 3 Andreas Graf Hadik von Futak. Wien: 1883. c. műre. Ebben megtalálható, hogy a 3. huszárezred 1801-ben Mórán állomásozott, így érthető, hogyan került Magyarországra Rodriguez Károly, és miért a közeli Lovasberényben született 1802-ben fia, a későbbi pázmándi jószágigazgató. A regiment parancsnoka korábban az 1742-ben meghalt (Prágában elesett) gróf Cziráky László volt. Az ezred egyébként 60 %-ban magyarokból állt. A közeli Bodajkon volt gróf Zichy Jenő birtoka is.

Ősem valóban kvalifikált sebészorvos volt, amit a mainzi hadikórházban való működése jelez. Mainzi státusából másra is lehet következtetni. Mainz német birodalmi fennhatóság alatt állt, és a Habsburgoknak csak a német-római császári cím jussán volt közük 1807-ig a Rajna-határon lévő frontvároshoz. 1792 novemberében Dumouriez elfoglalta Brüsszelt, az osztrákok 1793 júliusában visszafoglalták, de 1794-től újból a franciáké lett. Napóleon elől a császáriak a Rajna bal partjára húzódtak vissza, és ide irányult a belga tartományokból való nagy méretű kivándorlás is. Rodriguez Károly alhadnagy az 1801-es lista szerinti 7 éves katonatorvosi praxisát 1794-ben a német területen

³⁵ Family history library catalog 1690860. számú mikrofilm: Musterlisten und standestabellen 1748-1816.

lévő Mainzban kezdte. Ezt megelőzően Brüsszelben tanult, és Eckhart törzsorvosnál vizsgázott. A Kriegsarchivval való újabb levélváltás után megtudtam, hogy Mainz levéltári anyagát német levéltárakban kell keresnem.

Sajnos a második világháborúban a porosz hadsereg levéltári anyaga a szövetségesek légi támadásaiban megsemmisült.

Karl brüsszeli születése azonban teljes mértékben igazolódott. Brüsszeli matrikulák ismételt, most már személyes átnézése lett volna a következő lépésem, de erre nem sok esélyem volt. De a szerencse időnként a kutató mellé szegődik.

Salt Lake City

A szerencsés lelet feltétele az állandó fogékonyág a témával kapcsolatos minden információra. Egy délután a kedvenc újságomat olvasgatva többször átsiklott a tekintetem egy cikken: „Várom a nagyapámat Salt Lake Cityből”. Csak várjad, gondoltam magamban, és még az apróhirdetéseket is végig néztem, mielőtt ráfanyalodtam, hogy elolvassam. Végül hozzáfogtam, s egyre növekvő érdeklődéssel tanulmányoztam. Megtudtam, hogy Az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza (mormon egyház) segítséget nyújt azoknak, akik gyökereiket keresik, mert vallási meggyőződésük az ősök tisztelete és keresése. A hűvösvölgyi magyarországi központjukban komputer és mikrofilmolvasó berendezések vannak. Megrendelhető és megtekinthető szinte a világ bármely táján lévő archív anyag filmmásolata. Természetesen elsősorban a matrikulák. Továbbá ingyenes segítséget nyújtanak az ős felkutatásában is. Azonnal felkerestem őket. Amit az újságban olvastam róluk, igaz volt. Megkaptam a lehetőséget arra, hogy mikrofilmen átnézhessem a számomra nem vagy csak nehezen hozzáférhető régi bejegyzéseket és szívélyes emberekkel ismerkedhettem meg.

Az ős nyomában az interneten

Mielőtt kéréseimmel előálltam volna, még egyszer belepillantottam a történelemkönyvekbe, különös tekintettel a spanyol hegemonia korszakára. Mint már említettem, V. Károly német-római császár és spanyol király világbirodalma kiterjedt Spanyolországon túl Németalföldre, német birodalmi területekre, Nápolyra, Szardíniára, Szicíliára, Milánóra és a már felfedezett Újvilágra. Az 1713. évi utrechti békéig tartott a spanyol uralom a belga tartományokban, amikor azok a spanyol Habsburgok kezéből az osztrák Habsburgok kezébe kerültek át. A napóleoni időkben, 1792-től 1815-ig franciák szállták meg és Franciaország egyik megyéje volt. A spanyolok azonban vérrel írták be nevüket Németalföld történelmébe. Nevezetes volt Ostende kikötőváros ostroma a XVII. század elején, amikor a fél évig tartó harcokban körülbelül 72 ezer ember halt meg. A Württemberg ezred szemléjében szereplő flandriai katonacsalád ostendei származású volt. A spanyol uralom idején a művészetek virágzásnak indultak, de a gazdaság hanyatlott. A nép nem kedvelte a spanyol

megszállókat, és azok fokozatosan elvesztették társadalmi vezető szerepüket, párhuzamosan a spanyol hegemonia megszűntével. A spanyolok jelenlétének alakulását jól tükrözik az anyakönyvi bejegyzések. A korszak elején a spanyol nevek előfordulása gyakori, majd a XVIII. század folyamán a vallonokhoz és flamandokhoz képest már csak sporadikus.

Kutatásomban ekkor már az internet is közrejátszott. Segítségével a világ minden tájáról való matrikularegiszter életre kelthető. A mikrofilmtekerceket Salt Lake Cityben (Genealogical Society of Utah) őrzik. Az őskutatáshoz először a komputer segítségével a „Family History Library Catalog”-ban a regisztert kell tanulmányozni. A kutatott hely plébániája és az időablak ismeretében kikereshető a kívánt mikrofilm nyilvántartási száma. Az első néhány tekerccset még segítséggel rendeltem meg és a filmkutatóban nézhettem meg. Később rájöttem, hogy a regiszter tanulmányozását jelentősen megkönnyíti az internet, mert otthon a karosszékéből is lehet vizsgálni. A „Family History Library Catalog” a világhálón is megtalálható. Miután a brüsszeli plébániákon levélváltás során egy ízben már kudarcot vallottam, így először Temesvárral, aztán a Brüsszel melletti régi fővárossal, Mechelennel és Ostendével, majd végül újra Brüsszellel (Brabant) próbálkoztam. Részben azért, hogy ellenőrizsem a brüsszeli nemleges választ, másrészt hogy megadjam a lehetőséget valamilyen véletlen adat felbukkanására. Főként azért volt szükség erre, mert korábbi levelezésemben Karl Rodriguez feltételezett születési időpontjaként még 1773-at adtam meg a lovasberényi adatnak megfelelően. Igaz ugyan, hogy levéltári „rókák” tanácsa alapján, már akkor is plusz mínusz 5 évvel számoltam a vizsgálandó időablakot. Így az 1775. és az 1776. év még azon belül volt, de számításba vettem, hogy az időablak széle felé haladva a kutató figyelme csökkenhet. Ezért a brüsszeli matrikulák mintegy felét újból átnéztem. A rendelések revíziójánál az internetnek különösen nagy hasznát vettem. Az internetet egyébként egy ízben már felhasználtam a kutatásban, amikor a louvaini egyetem dékáni hivatalával (Didier Moulin) e-mail útján teremtettem kapcsolatot.

A temesvári tekerccsek átnézésének technikai akadályai voltak. Az ostendei filmekben a Rodrigues név sokszor előfordult, de nem Carolus keresztnévvel. A mecheleniekkel egyáltalán nem volt szerencsém. A teljesség kedvéért és az esetleges későbbi ismételt kutatás elkerülése céljából az előfordult Rodrigueseket a nézett filmtekerccs számával együtt mindenesetre konzekvensen feljegyeztem.

Ostendében az 1142479. filmen Westflanderen Oostduinkerke 1603-1796:

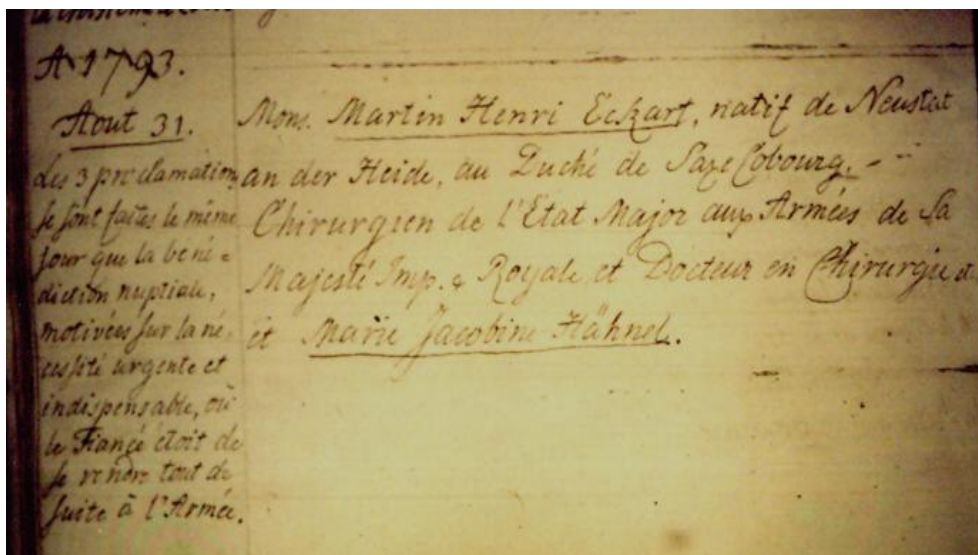
Rodrigues kereszteltek: Jacobus 1639., Barnabé 1675., Bernardus 1677., Claudius 1677., Jacobal 1678., Maria 1682., Jeannes 1687., Vincentius 1691., Judocus 1692., Antonin 1696., Emanuel 1699., Catherina Ágnes 1701., Jeannes 1701., Franciscus 1720., Jeannes 1790.

Házasságok: R. Jeannes és Broeckle Elizabetha 1690 -- R. Petrus és Sanchez Anna 1690 -- R. Emmanuel és Delapunte Mária 1701 -- R. Jeannes és Delion Jeanne 1702 -- R. Michael és Hilput Anna 1791 -- R. Antonin és Fernandez Maria 1706 -- R. Petrus és Figune Isabella 1708.

Ezek után, a kérdéses időben a történelem viharai dacára fennmaradt brüsszeli matrikulákról készült filmeket vizsgáltam meg. Ez jelentős időt vett igénybe, mert egyszerre csak négy film meghozatalára volt lehetőség. A filmek egy része a plébánia betűrendes regiszterét, mások a

matrikulát tartalmazták.

A brüsszeli 1073311-es tekercsen³⁶ érdekes házassági bejegyzést találtam 1793. augusztus 31-i dátummal. Az alábbi francia szöveg betűzhető ki a házasságot kötő személyek rovatában:

Martin Henri Eckhart 3. házassági proklamációja

„Mons. Martin Henri Eckhart natif de Neustadt an der Heide, au Duché de Saxe Cobourg, Chirurgien de L'Etat Major aux Armées de sa Majeste Imp. & Royale et Docteur en Chirurgie etc. et Marie Jacobine Hachnele.” A házassági bejegyzés baloldalán külön oszlopban olvasható francia nyelven a következő megjegyzés: „Les 3 proclamation se sont faites le meme jour que la benediction nuptiale, motiveés sur la necessite urgente et indispensable, ou le Fiancé étoit de se rendre tout de suite á l'Armée.”

A bejegyzés aktualitását az ismert történelmi adatok igazolják. A vőlegény azonos a Rodriguez Károlyt vizsgáztató Eckhart nevű törzsorvossal, aki egyben a császári és királyi Őfelsége hadseregének vezérkari tisztje és sebészdoktor volt. Az 1793-évi brüsszeli házasságkötés akkor történt, amikor az osztrákok rövid időre, 1793-ban visszafoglalták Brüsszelt. Valószínű, hogy Rodriguez Károly 1793. táján vizsgázhatott Martin Henry Eckhartnál, ami még további kutatás témája lehet.

A továbbiakban a brüsszeli keresztelésekre összpontosítottam a figyelmemet. Előtte még átnéztem a brüsszeli templomokat a rendelkezésemre álló útikönyvekben. Közülük a Saint Gery (Sint Gaugericus Kerk) (a VI- században már kápolna), a legrégebbek egyike volt. A kettős nevű katedrális (Sainte Gudule és Saint Michel) építéséhez 1226-ban fogtak hozzá és 1275-re készült el. Gót stílusú, két tornya befejezetlen maradt. A Saint Jacques sur Coudenberg csak 1776-ra készült el. Az Église du Finistere a XVIII. században épült. A Keresztelő Szent János templom (Saint Jean Baptiste au

³⁶ Bruxelles Paroisse Chapelle de LL. HH. PP. 1761-1797. Vol. 487.

Béguinage) barokk stílusú, és 1657 és 1676 között emelték. Az Église Saint Nicholas kis templom és szintén nagyon régi. Kórusa 1381-ből származik. A Notre Dame de la Chapelle-t a XIII. században kezdték építeni. Ebben található Gaspar Beccerának, a spanyol mesternek tulajdonított, a „Magány Madonnája” elnevezésű szobor, melynek spanyol eredetét, a nőalak spanyolos szépségén kívül, a fekete mantilla is igazolja. Izabella infánsnő hozta Brüsszelbe, amikor apja, II. Fülöp hozományba adta neki Németalföldet. Fontos adat a spanyol mester andalúziai származása. Baezában született, 1520-ban keresztelték, Madridban halt meg 1570-ben. Festett, de elsősorban faszobrokat és retablókat készített. 1562-ben Fülöp király udvari festője lett. A családi ereklye, a „sevillai fekete Madonna” azonos is lehetett volna ezzel a brüsszeli Madonnával, de a későbbi kutatás során sikerült az igazit – az extramadurai fekete Madonnát – megtalálni, sőt egy róla készült medált Spanyolországból meghozatni.

A „Family History Library Catalog”, az internet és a Mormon Egyház segítségével az alábbi templomok plébániáinak archívumát kutattam:

A Sainte Gudule és Saint Michel (1073515. regiszter):

Nincsen Rodriguez az 1765. és 1792. valamint az 1750. és 1792. közötti időszakban.

A Sint Jacob op Koudenberg(Saint Jacques sur Coudenberg) (1072296. film) Regisztere az 1618. és 1796. közötti időszakot öleli fel. Itt is jegyeztem az összes Rodriguezt.

R. Francois 1620. R. Maria 1633., R. Francois 1633., R. Jeanne 1635., R. Albert 1637, R. Choncita 1640., R. Bernardus 1640., R. Jeanne 1641., R. Charles 1641., R. Albert 1644, R. Michel 1644. R. Francois 1644. R. Magdalena 1647. R.de Alfredo Flor., 1651, R. Isabella 1651., R. Jacque-Laurant 1653., R. Leonard 1655., R. Marie Francois 1656., R. Claude Francois 1673., Rode Emanuel 1672., R. de Alfredo Andreas, Antoine 1697., R. Pierre 1691. ,R. Petronille 1691., R. Jeanne-Francois 1701.,R Pierre-Jozef 1702.

Érdekes, hogy Rodriguezt az 1700-as évek elejétől nem találtam.

A Paroisse Onze Lieve Vrouwe den Kapel (1072305 és a 1073307 tekerceken sem.)

Saint Nicholas (1072302. tekercs)

Rodrigo Bartolomeo 1600., Rodrigo Simon 1607., Rodriguez Jacque 1641., R. Emanuel 1645., R. Madelaine 1649., R. Joseph 1651., Rodrigo Aubine 1661., Rodriguez Pierre 1662., R. Emanuel 1667., R. Antoine 1668., R. Pierre 1668., R. Desesguera Pasare 1668., R. Alphonz 1671., R. Hramois 1672., R. Bartholemi 1674., R. Antoine 1675., R. Bartholemi 1676., R. Emanuel 1678. R., Dominique 1680., R. Bartholemi 1684., R. Vincent 1685., R. Jean-Gathan 1686., R. Gregoire 1687., R. Dominique 1687., R. Delauzine 1694., R. Hramois Martin 1698., R. Lucas 1703., R. Hyacintus 1704., R. Rochus 1709., R. Marie 1722., R. Marie Hramoise 1736.

Église du Finistère (1072304) 1646. és 1792. közötti regiszter:

-R.Francoise 1649., R.Bartholomi 1654., R. Agraz Barbi 1670., R. Agraz Theodore Charles 1675., R. Marie Jeanne 1675., R. Agraz Anne Francoise 1676., R.Agraz Guillane

Bartholomie 1678.. R. D'Assevedo Marie Josepha 1688.

Az 1700-as évek elejétől a Rodriguezek száma a két utóbbi templomban is hirtelen megfogyatkozik.

Sint Johannes de Doper (Saint Jean Baptiste aux Beguinage). A 0622126. tekercsen regiszter:

1775. és 1793. között nincs Rodriguez.

Sint Katherina (1072291. tekercs) Regiszter 1571. és 1796. között:

Rodriguez Anton, Joseph. 1735. január 23. Az 1073211 filmen (1765-1784.), egy Rodriguez sincs (Roderic Gasparina 1766-ben található).

Saint Géry /Sint Gaugericus Kerk

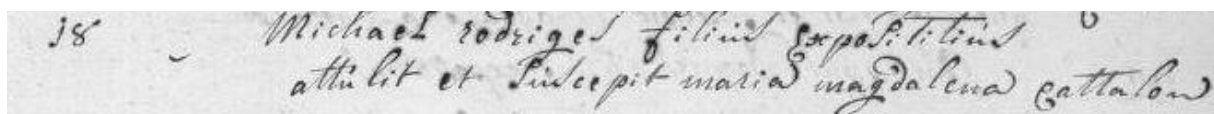
Ennek a régi templomnak a matrikula regiszterét (1072294 tekercs 1700-tól 1792-ig) már egy ízben átnéztem. Karl Rodriguest ugyan nem találtam benne, de más keresztnévű Rodriguest igen:

Jeanne Marie 1703., Katherina 1709., R.Nobile Marie 1710., Marie Josepha 1717., Marie Claire 1719., Marie Francoise 1727., Marie Katherina 1754., Marie Louise 1776. október 23. Rodrigues Michel 1777. március 18.

Itt is megfigyeltem, hogy a Rodriguesek az 1700-as évek második felére szinte eltűnnek a regiszterből. A kérdéses időablakban, az 1775-76-i évek körüli években, csak az 1776-os Marie Louise és az 1777-es Michel szerepeltek. Arra gondoltam, hogy Michel Rodrigues, akár Karl testvére is lehetett. Ezért megrendeltem a matrikula részletes filmjét is, az 1073223. számú tekercsset (1754-től 1792-ig).

Rodry

A tekercsen hamar megtaláltam Michel Rodrigest („filius expositus, attulit et suscept Magdalena Cattalan”).³⁷

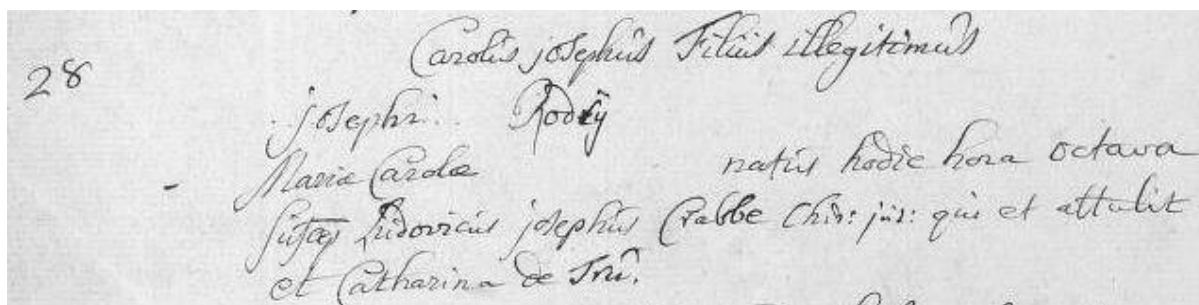
Michael Rodrigues matrikulája

Magdaléna asszonyság számos helyen szerepel az anyakönyvben. Kített és törvénytelen gyermekeket vett magához, akiről szülei lemondtak. Ezeket a bejegyzéseket tanulmányozva akadt meg a szemem egy másikon.³⁸

³⁷ Bruxelles Paroisse Saint Géry 1777. március 18.

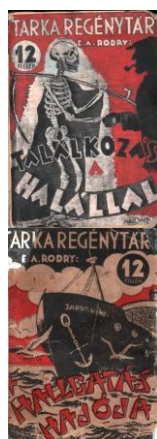
³⁸ Bruxelles, paroisse Saint Géry, 1776. július 28.

Carolus Josephus Filius illegitimus
 Josephi Rodry (a családnévben a „r” betű javított)
 Maria Carolae
 Natus hodie hora octava
 Suscepit Ludovicus Josephus Crabbe chirurgus, qui
 et attulit et Catherina de Tru.

Carolus Rodry matrikulája

Egy Crabbe nevezetű chirurgus és Catherina de Tru vette magához Josephus Rodry és Maria Carola (családneve nem szerepel) gyermekét, akit 1776. július 28-án kereszteltek meg. Itt villant fel agyamban a szerzői álnév, „E. A. Rodry”, amelyet apám néhány regényénél használt.³⁹

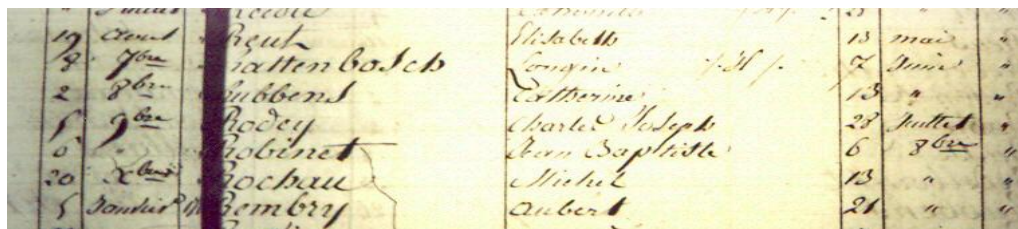
Barsi Rodriguez Ödön írói álneve: E.A.Rodry

Nem lehet csupán véletlen, és analóg a „Roderich” szerzői név alkalmazásával. Úgy tűnik, Apám mégis tudhatott valamit a Rodriguez ősről, akiről nem beszéltek. Aztán arra gondoltam, hogy

³⁹ Barsi Ödön Találkozás a halállal Tarka Regénytár 1935. I/13 évf., A hallgatás hajója Tarka Regénytár 1935 I évf/8. Roderich: A rémület hajója 1942. Alfa.

az ifjú Carolus az őt magához vevő chirurgusnál tanulhatta meg későbbi szakmáját. A családi név eltorzítására pedig számos példát találtam, már korábban is.

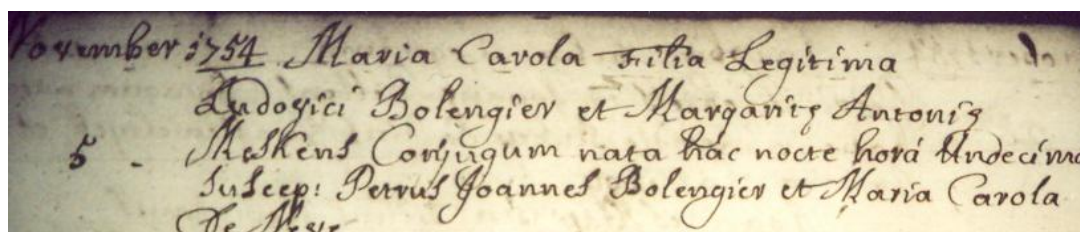
Indokolhatta ezt a gyermek törvénytelen volta. Az anya családi nevét nem is tüntették fel. A javítás miatt a később készített regiszterben a Rodry név már Rodey-ként szerepel.

Charles Joseph "Rodey" matrikulája a St. Géry plébánia indexében

Így szerepel a belga levéltárnak az interneten kutatható regiszterében is (Rijksarchief in België Archives de l'État en Belgique). A javítást azonban alátámasztja az is, hogy Rodey családnév sem előbb sem később nem található a regiszterben.

A gyermek a keresztnévét nyilván anyjától kapta. Az anya felkutatását is megkíséreltem. Maria Carola keresztnévű leány csak egy született a megelőző harminckét év során. Így nagy valószínűséggel megtaláltam Carolus anyját Maria Carola Bolengier személyében, akit 1754. november 5-én kereszteltek meg.⁴⁰

Maria Carola Bolengier matrikulája

Apja Ludovicus Bolengier, anyja Antónia Morgavitz volt. A kis Carolus vallon családban nevelkedett, és így anyanyelve francia volt. Spanyolul nem is tudott, hiszen apja nem törődött vele. Talán kapott tőle egy érmet, a sevillai fekete Madonnát (?). A német nyelvet a katonaságnál tanulta meg, amely annak hivatalos nyelve volt. Joseph Rodry (valószínűleg a Rodrigues név csak alkalmoszerű torzítása) kutatása végett tanulmányoztam Saint Guery keresztelési regiszterét 1589 és 1792 között. Ennek célja az esetlegesen mégis létező Rodcy vagy Rodey családnév megtalálása lett volna, hiszen a családnevek ismétlődése a regiszterben generációkon keresztül követhető volt. Ilyet azonban nem találtam, amely alátámasztja a Rodry név ad hoc használatának valószínűségét. Gyakori volt viszont a Rodrigues név és annak különböző változata ebben az időszakban is. A gyakoriak Roderic, Roderick, Roderique, Roderici, Roderigo, Roderigues, Rodriges, Rodriguez,

⁴⁰ Bruxelles, paroisse Saint Géry 1754. november 5.

Rodriguez, Roderiguez voltak.

Feltételezéseimet alátámasztotta a belga levéltári kutatóval, dr. Harald Deceulaerrel való levélváltásom.

De: Dr. Barsi Béla [mailto:drbarsibela@gmail.com]

Date: lun. 23/11/2009 20:07

Á: Deceulaer Harald

Objet : Rodrigues family research

Dear dr. Harald Deceulaer! As I have already written to You my ancestors lived in Brussels. Carolus Rodrigues was born there about 1773-6. After Your kind information about the future enlargement of search-engine in the Belgian State Archives I shall wait for this possibility at my family research. But I decided to ask You something, if You have a little time to look after and answer it. As I have mentioned in my earlier letter I have seen a lot of parish registers for the time being. I have found in Saint Gery at 28 July 1776 a corrected interesting name: Carolus Josephus filius illegitimus of Josephus Rodry or Rodcy(?) and Maria Carola. If it is Rodry he might has been my ancestor, the late chirurgus regimenti. As You can see on the attached matricula a chirurgus named Crabbe and Catherina Trou educated him. My father, Rodriguez Barsi Ödön writer, used Rodry name for his criminal romans. I think that the real name was Rodry and it was corrected to Rodcy by mistake or deliberately? I attach the copy of this matricula to my letter. At Hungary nobody can give answer for my question. Sincerely dr Béla Barsi (Rodriguez)

7/09-1432

HD/HD

Dear Dr. Barsi,

We don't have the original parish registers of the Saint Géry church in our archives. Yet, we do have a machine to make copies from microfilms, which gives a high quality image.

I enlarged the image and looked at the name for a long time. I agree with you that the original name was probably Rodry. The "r" has probably been corrected to "c". I have compared the form of all the letters in the register with the form underneath the "c" and I don't see another possibility.

Best wishes,

Dr. Harald Deceulaer

Afdeling 7. Rijksarchief te Brussel I (Anderlecht)

Demetskaai 7 1070 Anderlecht - Quai Demets 7 1070 Anderlecht

Tel. (+32) 02/524.61.15 Fax (+32) 02/520.93.2

http://arch.arch.be/

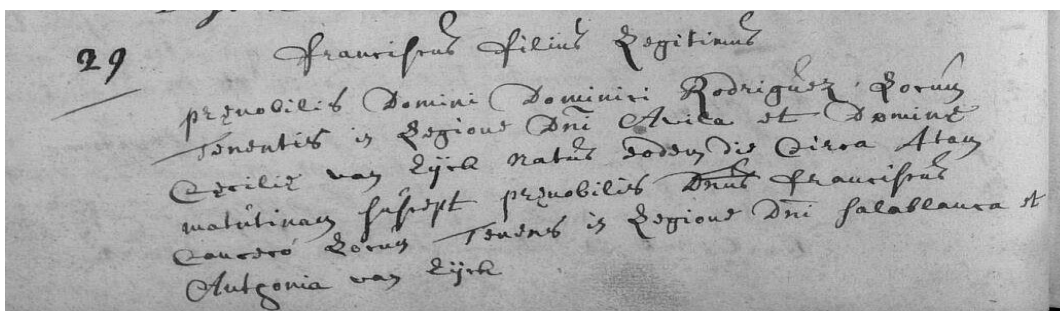
Hasonló véleményt adott és küldött egy képet a javított matrikuláról dr. Clemsky is, aki szintén a belga levéltár kutatója.

Joseph Rodrigues

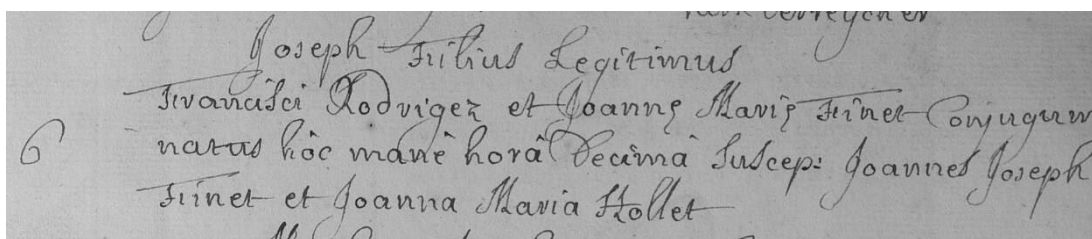
Honnan származott? Katona volt ő is, aki nem vállalta törvénytelen gyermekét? Ostendei volna a leszármazás, vagy lombardiai, esetleg bánáti?

Amennyiben tényleg Josephus Rodrigues volt az apa, akkor ilyen és hasonló néven (Rodriguez névvariációk!) a regiszterben több brüsszeli születésű is található: 1701. december 19-én Rodrigues Josephus, -- 1704. április 23-án Rodrigues Josephus, --1709. július 2-án Rodriguez Josephus, --1750. április 6-án Rodriguez Josephus.

Az 1750-es születésű Rodriguez Josephus reálisan szóba jöhetett az törvénytelen Carolus Josephus Rodry apjaként. Dr. Clemsky (belga levéltári kutató) jóvoltából megkaptam matrikulájának másolatát⁴¹, majd az apját is.⁴²

Franciscus Rodrigez matrikulája, 1706. július 29

Joseph Rodrigez matrikulája, 1750. április 06. Brüsszel Chapel.(176.0)

Franciscus Rodrigues apja, Dominus Dominicus Rodriguez az avilai légió hadnagya, felesége Cecilia van Eyck volt. Az avilai légióban való katonai szolgálatot figyelembe véve Dominus Dominicus Rodriguez a spanyol hadsereg katonája volt. A keresett spanyol ős is lehetett volna. Sajnos, e Rodriguez család leszármazásának a XVIII. század elejéig való visszavezethetősége a Németalföldön, ellentmondóvá válik a kutatásom során később szerzett adatokkal.

(Folytatás következik.)

⁴¹ Bruxelles paroisse Notre-Dame de la Chapelle 1750. április 6.

⁴² Uo: 1706.július 29.